

Jaaroverzicht 2023

Inhoudsopgave

Begrippenlijst

Arrangement	Arrangement on Officially Supported Export Credits met secretariaat gevoerd door de OESO.	Klimaatmitigatie	Activiteiten die zorgen voor het beperken van broeikasgasemissies of het vergroten van de capaciteit voor de opname van koolstof.
Atradius DSB	Atradius Dutch State Business.	Mkb	Midden- en kleinbedrijf.
COP	Conference of Parties, gangbare term voor de jaarlijkse UNFCCC-klimaatconferentie van de Verenigde Naties.	MS	Maximale schadevergoeding, gebruikt om waarde van de polis uit te drukken.
CvP	Club van Parijs, internationaal gremium dat bemiddelt tussen kredietverstrekende landen en landen die deze verstrekte kredieten niet of nauwelijks kunnen terugbetalen.	Mvo	Maatschappelijk verantwoord ondernemen.
DGGF	Dutch Good Growth Fund.	NIO	Nederlandse Investeringsbank voor Ontwikkelingslanden NV.
DTIF	Dutch Trade & Investment Fund.	NWB	Nederlandse Waterschapsbank.
Dt	Dekkingstoezegging, contractuele belofte om polis af te geven wanneer de transactie is vastgelegd.	OESO (OECD)	Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling.
Da	Dekkingsadvies.	Obligo	Uitstaande verplichtingen.
ECA	Export Credit Agency of publieke exportkredietverzekeraar.	Participanten	Deelnemende landen aan de Arrangement on Officially supported Export Credits.
E&S	Environmental & Social.	Polis	De akte waarin de verzekeringsovereenkomst is vastgelegd.
Ekv	Exportkredietverzekering.	Premie	Het bedrag dat men betaalt voor een verzekering.
Klimaatadaptatie	Activiteiten die de klimaatkwetsbaarheid aanpakken d.m.v. gemeenschappen/goederen/ecosystemen te versterken.	Provenu	Incasso-opbrengst na schadevergoeding.
		RIV	Regeling investeringsverzekering.
		UBO	Ultimate Beneficial Owner. De natuurlijke persoon die kwalificeert als uiteindelijk belanghebbende van een juridische entiteit.

Een stukje zekerheid in een turbulente wereld

In een snel veranderende wereld is het altijd fijn als er houvast bestaat, voor mensen en voor bedrijven. Exporteren naar verre bestemmingen in de geopolitieke werkelijkheid van vandaag kan de nodige uitdagingen met zich meebrengen. Faciliteiten zoals de exportkredietverzekering, beter bekend als de ekv, zijn er om ondernemers dan toch dat stukje zekerheid te geven bij het zaken doen in het buitenland.

Ook in 2023 was er volop onrust in veel delen van de wereld. Oekraïne en het Midden-Oosten kwam het meest in het nieuws. Hoewel wij nog redelijk veilig leven in Nederland, zijn we wel kwetsbaar en als handelsland al helemaal. Bedrijven zullen hun toeleveringsketens en exportbestemmingen zorgvuldig blijven afwegen en managen. De ekv helpt hierbij. Een onderzoek uit 2023 toont aan dat voor elke euro ekv-gedekte export er €1,80 aan totale export plaatsvindt.¹ Een solide ekv is daarom van essentieel belang om onze kracht als exportland te behouden. Dit is belangrijk voor Nederland, onder meer voor ons verdienvermogen en onze concurrentiekracht. Ook zien wij dat de ekv steeds meer aansluit op de bredere ontwikkelingen en beleidsprioriteiten van Nederland, zoals ons strategisch nationale belang, de vergroening van onze industrie en onze bijdrage aan de grote mondiale transitie van deze tijd. Juist de export van Nederlandse technologie kan het verschil maken: Dutch solutions for global challenges. In het kader van de mondiale transitie is er in 2023 in OESO-verband een moderniseringsslag gerealiseerd, waardoor er nu meer mogelijk is op het gebied van klimaatfinanciering. Dat is natuurlijk goed nieuws voor onze exporteurs! In 2023 ontvingen 68 transacties het Groene Label – samen goed voor €1 miljard verzekerde export, die hierdoor konden profiteren van aantrekkelijkere voorwaarden. Naast het Groene Label

zetten wij ons ook in voor het klimaat met de ekv-gedekte fondsen Climate Investor I-II en het Green Shipping Fund. Ten slotte zien wij in 2023 ook de directe effecten van het nieuwe uitsluitingsbeleid: minder fossiel gelabelde polissen en een afnemende fossiele portefeuille.

Wij bewegen als uitvoerder zo goed mogelijk mee met de markt, politiek en maatschappij. Binnen Nederland en daarbuiten. Zo bieden we sinds het najaar de mogelijkheid om bepaalde transacties naar Oekraïne te verzekeren. Het is voor het eerst dat dit ten tijde van een actieve oorlog mogelijk is. Dankzij de steun van verschillende ministeries, kunnen wij nu export mogelijk maken die hopelijk bij kan dragen aan de economie in zware tijden en aan de wederopbouw van het land.

In 2023 is er met €121 miljoen meer schade uitgekeerd dan het jaar ervoor. Ook dat hoort erbij. Want zonder onze dekking hadden exporteurs of banken deze bedragen zelf moeten ophoesten. Voor kopers is het natuurlijk ook vaak een onaangename situatie, maar ook daar gaat ons schadeteam zorgvuldig mee om.

Zoals ik al schreef is de ekv sterk gelinkt aan onze economische en diplomatieke belangen. Een sterk handelsland kan niet zonder zijn toegewijde mensen: exporteurs,

Bert Bruning, directeur Atradius Dutch State Business

beleidsmakers en uitvoerders van onze handelsfaciliterende instrumenten zoals de ekv. Met een bescheiden team van 75 experts zijn wij – al meer dan 90 jaar - de exportkredietverzekeraar van Nederland en zorgen wij voor een betrouwbare en toegankelijke ekv.

Zoals u wellicht weet speelt op dit moment de discussie over de toekomst van de uitvoering van de ekv. De overheid bekijkt de toekomst van de ekv en welke uitvoeringsvorm

hier het beste bij past. Wij gaan er van uit dat er in Den Haag een verstandig besluit zal worden genomen en dat wij u nog vele jaren kunnen blijven ondersteunen bij uw exporttransacties, nu en in de toekomst!

Voor nu, veel leesplezier!

Bert Bruning
Directeur Atradius Dutch State Business

¹Public credit insurance supports Dutch export. But how much? Loric & Čiočytė (2023)

Kerncijfers

Exportkredietverzekering (ekv)

	2023	2022	2021	2020
Premie	76 mln	136 mln	185 mln	72 mln
Schade	119 mln	69 mln	209 mln	22 mln
Provenu	60	72	40	31
Aantal aanvragen	242	279	196	276
Aantal uitgereikte DT en -DA	160	163	138	189
Aantal uitgereikte polissen opgv een dekkingtoezegging	126	117	106	93
Aantal directe uitgereikte polissen	9	6	17	11
Volume uitgereikte DT en DA	2,7 mld	3,0 mld	5,6 mld	7,5 mld
Volume uitgereikte polissen	2,4 mld	4,8 mld	2,5 mld	1,6 mld
Waarvan nieuw obligo	900 mln	1,1 mld	200 mln	200 mln
Totaal obligo (exclusief vreemdevalutadekking)	5,1 mld	7,7 mld	8,0 mld	9,1 mld

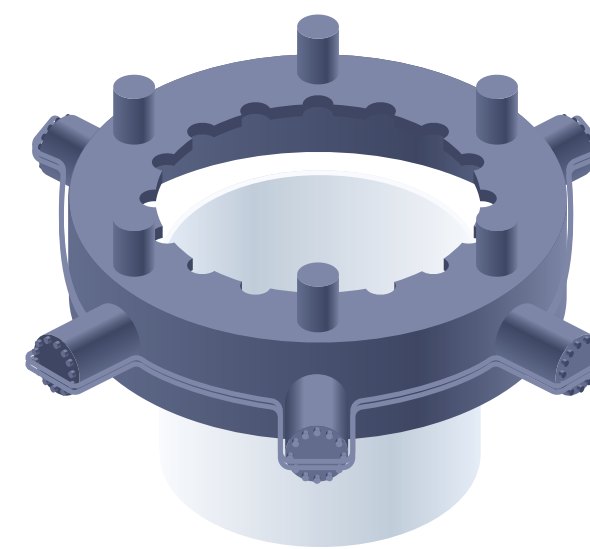
Dutch Good Growth Fund (DGGF)

	2023	2022	2021	2020
Premie	3,5 mln	7,6 mln	1,6 mln	454 dzd
Schade	1,7 mln	172 dzd	3 dzd	3,9 mln
Bevoorschotting	12,4 mln	10,7 mln	14,5 mln	4,9 mln
Provenu	6,0 mln	4,8 mln	2,7 mln	1,2 mln
Waarvan aflossing bevoorschotting	6,0 mln	4,8 mln	2,7 mln	1,2 mln
Aantal aanvragen (in aantallen)	31	45	42	32
Aantal DA/DT's (in aantallen)	13	29	31	25
Aantal polissen (in aantallen)	17	24	23	14
Volume DA/DT	10,3 mln	27,2 mln	24,6 mln	32,8 mln
Volume polissen	40,3 mln	68,8 mln	44,3 mln	7,9 mln
Totaal uitreikingen	50,6 mln	96,0 mln	68,9 mln	40,7 mln

Dutch Trade & Investment Fund (DTIF)

	2023	2022	2021	2020
Premie	4,2 mln	-	161 dzd	1,8 mln
Schade	7 dzd	0	-	-
Bevoorschotting	9,2 mln	4,6 mln	13,0 mln	11,8 mln
Provenu	7,2 mln	6,8 mln	2,3 mln	1,6 mln
Waarvan aflossing bevoorschotting	7,2 mln	6,8 mln	2,3 mln	1,6 mln
Aantal aanvragen (in aantallen)	4	6	31	28
Aantal DA/DT's (in aantallen)	1	-	20	22
Aantal polissen (in aantallen)	1	6	15	17
Volume DA/DT	-	-	7,7 mln	9,9 mln
Volume polissen	4,3 mln	8,0 mln	20,6 mln	28,4 mln
Totaal uitreikingen	4,3 mln	8,0 mln	28,3 mln	38,3 mln

Focus: Offshore wind

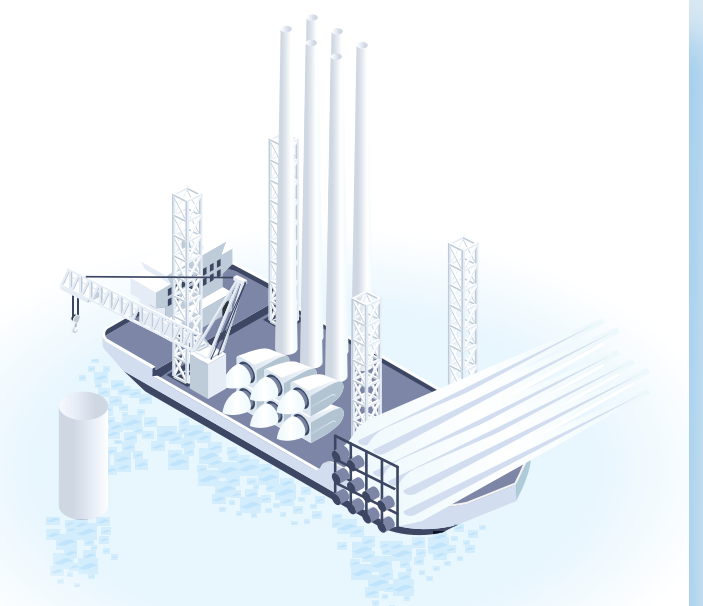
€ 98,2 miljoen

Jacket Pile Grippers voor het bevestigen van windmolenfunderingen

€ 87,1 miljoen

Fabriek voor de productie en export van stalen funderingen voor windmolens

€ 208,0 miljoen

Schepen voor het installeren van offshore windturbines

Over ons

Al bijna een eeuw lang, sinds 1932, zijn wij de officiële exportkredietverzekeraar (ECA) van Nederland. Vanuit ons hoofdkantoor in Amsterdam ondersteunen wij Nederlandse exporteurs van kapitaalgoederen, internationaal opererende aannemingsbedrijven, banken en investeerders met hun exporttransacties en activiteiten in het buitenland.

De verzekerings- en financieringsoplossingen, die wij namens de staat aanbieden, zijn divers en bieden uitkomst voor kleine en grote bedrijven actief in alle sectoren. We doen dit aanvullend aan de markt, wat betekent dat wij alleen kunnen instappen als de private markt dit niet doet. De transacties en aanvragen, die wij behandelen, zijn daarom relatief hoge bedragen, complexe risico's en langlopende contracten. Jaarlijks bevorderen wij innovatieve en vaak moeilijk financierbare export naar meer dan vijftig landen in alle delen van de wereld. Hiermee stimuleren wij handel, werkgelegenheid en ontwikkeling in Nederland en daarbuiten.

Wij zijn onderdeel van de Atradius-Groep, één van de grootste kredietverzekeraars ter wereld en marktleider in Nederland. Vanwege ons publieke karakter, zijn wij operationeel gescheiden van Atradius. De ministeries van Financiën en Buitenlandse Zaken zijn beleidsverantwoordelijk voor het ekv-instrumentarium dat we aanbieden.

Alle premies, schade-uitkeringen en incasso-opbrengsten zijn voor rekening en risico van de Nederlandse staat. Voor ons werk als uitvoerder ontvangen wij van de staat jaarlijks een vaste vergoeding.

Bij Atradius Dutch State Business (DSB) werken 75 toegewijde professionals. Onder leiding van onze Managing Director en Management Team is de organisatie onderverdeeld in verschillende teams, elk met hun eigen

Management Team Atradius DSB v.l.n.r.: Robert Slijkerman, Irene Visser, Gert Bouwman, Remmelt Tempelman, Naseema Nankoe, John Lorié, Bert Bruning en Stephan Naber

specialisatie en verantwoordelijkheden: Economic Research & Development (ERD), Key Accounts & Project Finance (KA & PF), SME's & Business Development (SME/BD), Claims & Recoveries (C&R), Strategy & International Relations (S&IR) en IT, Control & Compliance (ITC). Samen staan wij dagelijks in contact met onze klanten, partners en beleidsmakers.

Beleid & mandaat

Voor de Nederlandse publieke ekv geldt een aantal wettelijke kaders op nationaal, Europees en internationaal

niveau. De belangrijkste internationale afspraken voor publieke exportfinanciering worden bepaald door de deelnemende landen van de

, een gentlemen's agreement waarvoor de OESO de onderhandelingen vanuit Parijs organiseert. De Arrangement bestaat uit diverse afspraken over premies, financieringsvoorwaarden en sectorafspraken voor onder andere klimaat en water, schepen en nucleaire energie. De Arrangement heeft als doel het bereiken van een gelijk speelveld tussen de deelnemende landen voor

“Wij faciliteren exporttransacties naar meer dan vijftig landen per jaar verspreid over de hele wereld.”

exportfinancieringen van langer dan twee jaar. De deelnemers van de Arrangement zijn Australië, Canada, de Europese Unie, Japan, Nieuw-Zeeland, Noorwegen, Turkije, Zuid-Korea, Zwitserland, het Verenigd Koninkrijk en de Verenigde Staten.

Alleen voor de EU-lidstaten zijn de afspraken van de Arrangement bij wet bindend. Voor alle overige overheids-gesteunde verzekeringen en garanties, die niet onder de Arrangement vallen, gelden voor de EU-lidstaten de EU-staatsteunregels. Begin 2023 is er een akkoord bereikt over een modernisering van de Arrangement. De regels zijn vereenvoudigd en flexibeler gemaakt en de sectorafspraken voor klimaat zijn verruimd. Dit akkoord is op 15 juli 2023 in werking getreden. Onze medewerkers hebben in deze internationale onderhandelingen in Brussel en Parijs als adviseurs van de Nederlandse staat een actieve rol gespeeld.

De vormt het fundament van de Nederlandse ekv. De doeltreffend- en doelmatigheid van het ekv-beleid wordt om de vijf à zeven jaar geëvalueerd door het ministerie van Financiën in een zogeheten. In 2023 is dit gebeurd met de beleidsdoorlichting. Uit de laatste evaluatie uit 2023 is gebleken dat de ekv effectief en efficiënt heeft gewerkt bij het ondersteunen van Nederlandse exporteurs in hun exporttransacties. Bovendien is vastgesteld dat de ekv een aanvullende rol speelt ten opzichte van de private markt.

Wij toetsen de financiële en E&S-risico's van exporttransacties en investeringen, die door het Nederlandse bedrijfsleven ter verzekering worden aangeboden. Daarnaast adviseren wij de staat over strategische ontwikkelingen, landenrisico's en markt- en productontwikkelingen en voeren wij voor de staat incasso's en internationale schuldenregelingen uit.

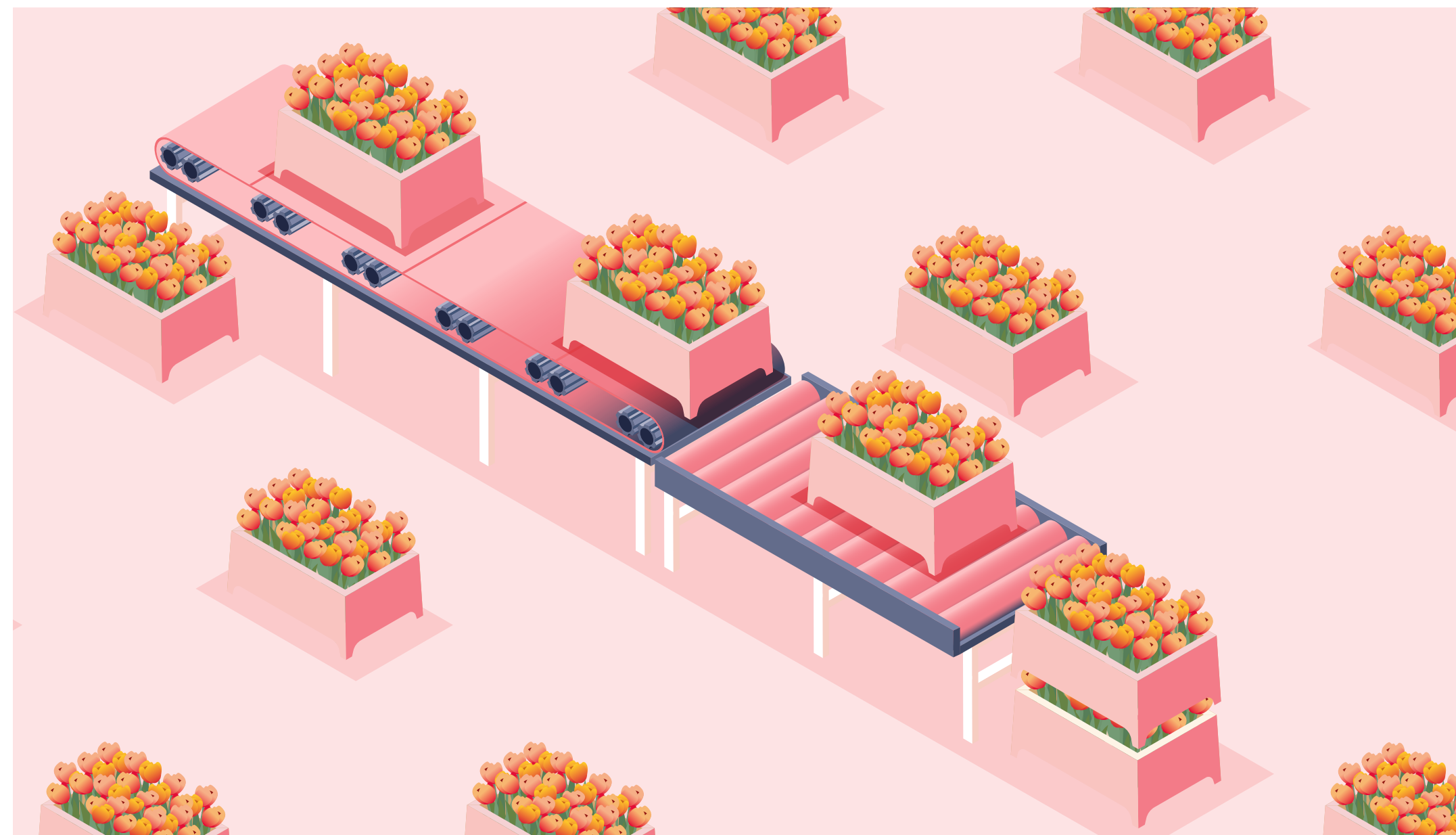
Onze producten

Het ekv-instrumentarium behelst een breed pakket aan verzekerings- en financieringsoplossingen wat continue wordt doorontwikkeld op basis van strategische behoefte uit zowel de markt als de politiek. De belangrijkste verandering van de afgelopen jaren is de focus op duurzame exporteurs en het mkb. Recente geopolitieke en handelsontwikkelingen zorgen ervoor dat wij kijken naar thema's zoals de wederopbouw van Oekraïne en strategische grondstoffen.

Wij hebben een breed pakket aan producten in onze portefeuille en ontwikkelen dit voortdurend op basis van de behoefte in de markt. De bekendste zijn de exporteurspolis en de financieringspolis, die exporteurs en hun bank beschermen tegen financieel verlies. De aannemingsverzekering en onze project-finance specialisten maken complexe projecten financierbaar, zoals havenuitbreidingen, landaanwinningen of windmolenparken. Onze (bank) garanties en wisselfinanciering bieden vooral het mkb een oplossing voor veel voorkomende liquiditeitsproblemen bij internationaal zakendoen.

Andere gespecialiseerde producten zoals de koersrisicoverzekering, vooruitbetalingsverzekering, CIRR-financiering en de investerings- en leaseverzekering bieden maatwerk voor veel klanten. Tot slot hebben we ons de laatste jaren extra ingezet om duurzame export te bevorderen. (Export) transacties die onder het vallen, kunnen aanspraak maken op gunstigere voorwaarden.

Onze groendekking is bedoeld voor investeringen door Nederlandse bedrijven gericht op toekomstige groene export. Met financieringsoplossingen maken wij het kopen van Nederlandse kapitaalgoederen voor buitenlandse afnemers toegankelijker. Met verzekeringen en garanties bieden we zekerheid tegen non-betaling als

gevolg van politieke en commerciële risico's. Productinnovatie in het kader van 'meebewegen met de markt en maatschappij' is een belangrijke taak. Door onze ervaring en kennis van de markt, adviseren wij de staat ten behoeve van aanpassen en ontwikkelen van ons instrumentarium.

Partners

Als publieke exportkredietverzekeraar werken wij natuurlijk intensief samen met onze klanten: exporteurs, Nederlandse en buitenlandse financiële instellingen, fondsbeheerders en investeerders. Ook de staatsdeelnemingen Invest International, Invest-NL, de Nederlandse Waterschapsbank (NWB Bank) en publieke instellingen zoals RVO behoren tot ons

ecosysteem. De samenwerking met Invest International en OHV op het gebied van wisselfinancieringen betekent voor veel kleinere exporttransacties een passende oplossing.

Internationale financiering met DGGF & DTIF

Voor het ministerie van Buitenlandse Zaken voeren wij de exportcomponent van het uit. De voorwaarde voor transacties onder DGGF is ontwikkelingsrelevantie in een selectie van ongeveer zeventig landen. DGGF biedt zowel financieringen, investeringen als verzekeringen aan. Voor de overige landen is het Dutch Trade & Investment Fund (DTIF) beschikbaar.

“De aannemingsverzekering en onze project-finance specialisten maken complexe projecten financierbaar, zoals havenuitbreidingen, landaanwinningen of windmolenparken.”

Oekraïne

In oktober 2023 kondigde het kabinet aan de ekv met een faciliteit van €60 miljoen open te stellen voor dekking op Oekraïne, waarmee ten minste €120 miljoen aan exporttransacties kan worden gefaciliteerd. Hiermee kan de ekv het Nederlandse bedrijfsleven ondersteunen bij het herstel van Oekraïne. Door betalingsrisico's te dekken wordt het voor Nederlandse bedrijven mogelijk om te exporteren en investeren in Oekraïne. Deze nieuwe regeling is eind januari 2024 goedgekeurd door de Eerste en Tweede Kamer. Het is de eerste keer dat de ekv wordt ingezet voor een land in oorlog.

Milieu, sociaal & compliance

De Nederlandse staat en Atradius DSB hechten grote waarde aan verantwoord zakendoen. Van onze klanten verwachten we hetzelfde. We accepteren daarom geen onaanvaardbare risico's aan mens, milieu en natuur.

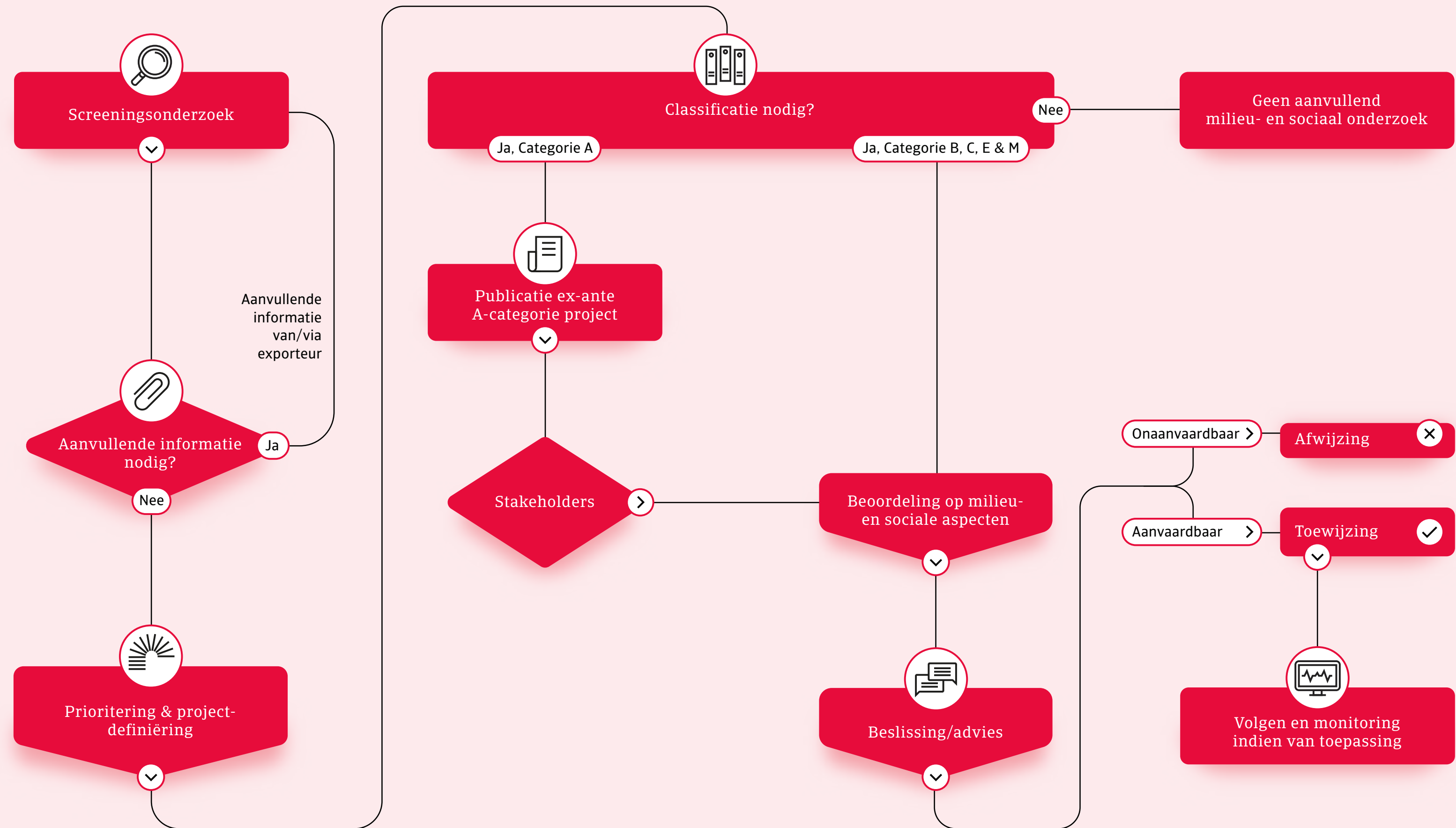
Elke aanvraag, die wij binnenkrijgen, wordt onderworpen aan een uitgebreide toetsing. Een aanvraag kan worden afgewezen op E&S-gronden en komt dan niet in aanmerking voor een dekking. Voor de Nederlandse ekv gelden er internationale en nationale richtlijnen op het gebied van milieu, sociaal en compliance. Deze toetsingskaders zijn constant in ontwikkeling en worden regelmatig, in samenspraak met en door de staat, geëvalueerd.

Milieu- en sociale beoordeling (E&S)

Voordat er een dekkingstoezegging (dt) kan worden afgegeven, mag een transactie of aanvraag geen onacceptabele milieu- en sociale risico's met zich meebrengen. Om dit goed te kunnen inschatten, wordt voor alle binnenkomende aanvragen een milieu- en sociale screening uitgevoerd volgens ons milieu- en sociaal beleid (het ekv E&S-beleid). De internationale

van de OESO vormen de leidraad voor de milieu- en sociale beoordeling. Het ekv E&S-beleid is hier een aanscherping van en is ook van kracht op kortlopende transacties en contante zaken (zonder financiering). Aanvragen boven de €10 miljoen en/of in een gevoelige sector/gebied en/of met een verhoogde kans op schendingen van mensenrechten worden onderworpen aan een aanvullende due diligence op de milieu- en sociale risico's. De omvang van dit aanvullende onderzoek hangt af van de geïdentificeerde risico's van de transactie en het project. Het toetsingskader van het aanvullende onderzoek is onder andere gebaseerd op de van de International Finance Corporation (onderdeel van de Wereldbank Groep).

Stappen in de milieu- en sociale beoordeling

In september 2023 hebben wij ons E&S-beleid vernieuwd. Dit nieuwe beleid weerspiegelt de wijzigingen die zijn doorgevoerd na de beleidsevaluatie die plaatsvond in 2020-2021, evenals enkele andere ontwikkelingen. Eén van de belangrijkste veranderingen is dat elke aanvraag (ongeacht het product) bij ons onderworpen is aan ten minste een milieu- en sociale screening. Alle projecten van categorie A en in bepaalde gevallen categorie B (hogere risicocategorie) worden sinds 1 januari 2022 gemonitord.

Anti-omkoping

Onze compliance-procedure en ons anti-omkopingsbeleid is erop gericht om financiële integriteitsrisico's in kaart te brengen en zorgvuldig te kunnen afwegen. Naast onze underwriters voeren onze compliance officers een uitgebreide screening uit om risico's gerelateerd aan omkoping en naleving van internationale sancties te signaleren en vermijden. Dit gebeurt door informatie op te vragen bij klanten, aangevuld met eigen onderzoek en gebruikmakend van beschikbare interne en externe databases en tools.

Na de beleidsevaluatie van het anti-omkopingsbeleid voor de Nederlandse ekv is er in 2023 een nieuw risicokader opgesteld, waarmee de risico's op omkoping en corruptie aan de hand van zeven risicogebieden beoordeeld worden. Het vernieuwde risicokader is per 1 mei 2024 in werking getreden. Verder is de eerste- en tweedelijns-compliancefunctie in 2023 ingericht. De underwriters, als onderdeel van de eerste lijn, voeren de risico-inventarisatie uit en screenen de relevante partijen.

Als er sprake is van een risico-indicator, zal het dossier voor een uitgebreider onderzoek worden overgedragen aan de compliance officers in de tweedelijns-compliancefunctie. Als laatste zijn de werkprocessen en procedures op het gebied van compliance geactualiseerd.

“Wij voeren een uitgebreide screening uit om risico's gerelateerd aan omkoping en naleving van internationale sancties te signaleren en vermijden”

Maatschappelijke dialoog

Als uitvoerder van publieke regelingen wordt van ons verwacht dat wij transparant zijn en meebewegen met maatschappelijke ontwikkelingen. Het lokale en internationale maatschappelijk middenveld betrekken wij voor het beoordelen van specifieke complexe projecten, maar ook via dialoog en consultaties gericht op beleidsveranderingen. Wij zijn ons ervan bewust dat we in een politieke context opereren, waarin de door ons verzekerde projecten in internationaal verband bijzondere impact kunnen hebben. Binnen deze context werken wij nauw samen met ambassades, andere ECAs en externe consultants.

Ons transparantiebeleid is erop gericht om een zo divers mogelijk maatschappelijk middenveld te voorzien van informatie over het beoordelingsproces, grote transacties, projecten en beleidsontwikkelingen. In internationaal

verband wordt dit erkend en dragen we het belang van transparantie voor exportkredietverzekeringen namens Nederland uit.

Transparantie

Het Nederlandse transparantiebeleid voor de ekv is in 2022 herzien en dit nieuwe beleid is in 2023 gepubliceerd. De belangrijkste aanpassingen betreffen de additionele informatie over Categorie A- en B-projecten en de publicatie van informatie over Club van Parijs-regelingen waar Nederland een aandeel in heeft.

Daarnaast is de vindbaarheid en gebruiksvriendelijkheid van deze informatie verbeterd. In diverse documenten in de website is terug te vinden hoe onze verschillende beoordelingen uitgevoerd worden. Voor Categorie A-projecten publiceren wij voor de afgifte van een polis de

belangrijkste projectinformatie op de webpagina. Een overzicht met afgegeven polissen is te raadplegen op onze website. Op dit overzicht staan bedrijfs- en financieringsgegevens, maar ook welke soort verzekering er is afgegeven en de belangrijkste aspecten van de milieu- en sociale en compliance beoordeling. Voor Categorie A- en B-projecten worden de afwegingen opgenomen, die zijn gemaakt om tot een positief advies te komen. Ook is te zien of de transactie groen of fossiel gelabeld is.

Klachtenmechanisme

Wij beschikken over een formeel klachtenmechanisme dat te vinden is op onze website. In 2023 hebben wij geen klachten ontvangen, noch zijn er eerder ontvangen klachten afgewezen of afgewikkeld. Aan het einde van 2023 was er nog één klacht in behandeling.

Klimaat

Klimaat is het laatste decennium een belangrijke strategische pijler geworden. De ekv zet zich in voor het internationale klimaatdoel om de opwarming van de aarde te beperken tot 1,5 graden.

Dit doen wij onder andere door het stimuleren van groene transacties, het uitsluiten van fossiele transacties en het aangaan van internationale partnerschappen en samenwerking. Voortgang op klimaat maken we inzichtelijk door middel van ons Groene Label en onze fossiel methoediek. Daarnaast is er een verkenning van start gegaan naar een net zero klimaataanpak voor de ekv.

Klimaatoplossingen

De afgelopen jaren hebben wij ons actief ingezet om de ekv aantrekkelijker te maken voor transacties met een positief effect op het klimaat of milieu. Zo is er een ruimer Nederlands content beleid voor groene projectfinanciering ingevoerd, zijn acceptatiecriteria voor kleine risicovolle groene transacties versoepeld en is het mogelijk om een bredere definitie van export toe te passen voor groene transacties. Verder is er een aanvullend instrument ontwikkeld, de **Green Export Guarantee**. Met de Groendekking worden bedrijven geholpen om financiering aan te trekken voor investeringen en onderzoek, om zo groene export te stimuleren. Daarnaast wordt het **Green Export Guarantee** zijn financieringsfaciliteiten, die met onze dekking groene transacties mogelijk maken. Waar Climate Investor zich met name inzet voor projecten op het gebied van hernieuwbare energie en klimaatadaptatie in opkomende markten, faciliteert het Green Shipping Fund de bouw van groene schepen.

Uitbreiding van het fossiele uitsluitingsbeleid

Nadat in 2022 het **Green Export Guarantee** is geïmplementeerd was 2023 het laatste jaar waarin fossiele aanvragen polis

Groendekking

Drie Groendekkingen in 2023, totaal volume:

€ 234,8 miljoen

konden worden. Per eind 2023 is ook deze transitieperiode geëindigd en is het uitsluitingsbeleid van kracht. Het uitgangspunt is voortaan dat we geen ekv-steun verlenen voor de upstream en midstream fossiele energiesector, met uitzondering van transacties die in lijn zijn met de 1,5 graad doeltelling. De gehele waardeketen voor steenkolen en onconventionele winning van olie en gas en het affakelen van gas waren reeds uitgesloten van de ekv.

Internationale samenwerking

Nederland zet zich, samen met gelijkgestemde landen, internationaal in om exportfinanciering in lijn te brengen met klimaatdoelstellingen en om een gelijk speelveld te creëren. In OESO-verband is er in 2023 onder andere overeenstemming bereikt over uitbreiding van de scope van groene of klimaat-vriendelijke economische activitei-

ten, die gebruik kunnen maken van gunstigere terugbetalingstermijnen (onderdeel van de Climate Change Sector Understanding van de Arrangement). Daarnaast zijn er nieuwe onderhandelingen van start gegaan om naast kolencentrales ook publieke ondersteuning van olie- en gasprojecten te beëindigen. Bovendien spant Nederland zich in voor een gedeeld Europees klimaatbeleid binnen de Export Finance for Future (E3F) coalitie. Samen met de tien lidstaten van de E3F-coalitie wordt het COP26-beleid op uniforme wijze gepubliceerd en worden er best practices gedeeld, die betrekking hebben op productontwikkeling en transparantie.

Ten slotte zijn wij lid van de Berne Union, een internationale non-profit vereniging die de wereldwijde exportkrediet- en investeringsverzekeringsindustrie

vertegenwoordigt. In dit forum worden ervaringen uitgewisseld met internationale exportkredietverzekeraars (ECA's). Wij zijn lid van de BU Climate Working Group en namen ook deel aan de COP28 in Dubai.

Groene export

Om vergroening te stimuleren hebben wij een aantal bijzondere maatregelen geïntroduceerd om de ekv aantrekkelijker te maken voor groene transacties. Om vast te stellen of een transactie voldoet aan de criteria om als groene transactie aangemerkt te worden, is het **Green Export Label** ontwikkeld. Een transactie is 'groen' wanneer deze bijdraagt aan een van de volgende onderdelen:

- Het reduceren van de snelheid van klimaatverandering (klimaatmitigatie). Klimaatmitigatie bestaat uit activi-

Climate Investor I-II

Vijftien transacties, totaal obligo per 2023:

€ 510,4 miljoen

teiten die bijdragen aan het vermijden of beperken van broeikasgasemissies (waaronder CO₂), of het vergroten van de capaciteit voor de opname van koolstof, bijvoorbeeld door herbebossing.

- ▶ Het aanpassen aan de effecten van klimaatverandering (klimaatadaptatie). Klimaatadaptatie betreft activiteiten of technologieën die de lokale klimaatkwetsbaarheid aanpakken door de veerkracht van gemeenschappen, goederen of ecosystemen voor klimaatverandering te versterken.
- ▶ Activiteiten die niet rechtstreeks gericht zijn op de beperking van of aanpassing aan de klimaatverandering, maar wel een positief effect hebben op het milieu en verder gaan dan de lokale wettelijke vereisten, zoals behoud van de biodiversiteit, afvalbeheer, tegengaan van verontreiniging en het duurzaam gebruik en bescherming van water.

Het afgelopen jaar hebben we met behulp van een externe consultant de relevantie, uitvoerbaarheid en bruikbaarheid van het Groene Label vergeleken met de meest recente ontwikkelingen van externe internationale raamwerken. Daaruit is een aantal verbeterpunten gekomen met betrekking tot de toepassing en inhoud van het Groene Label die we dit jaar gaan implementeren.

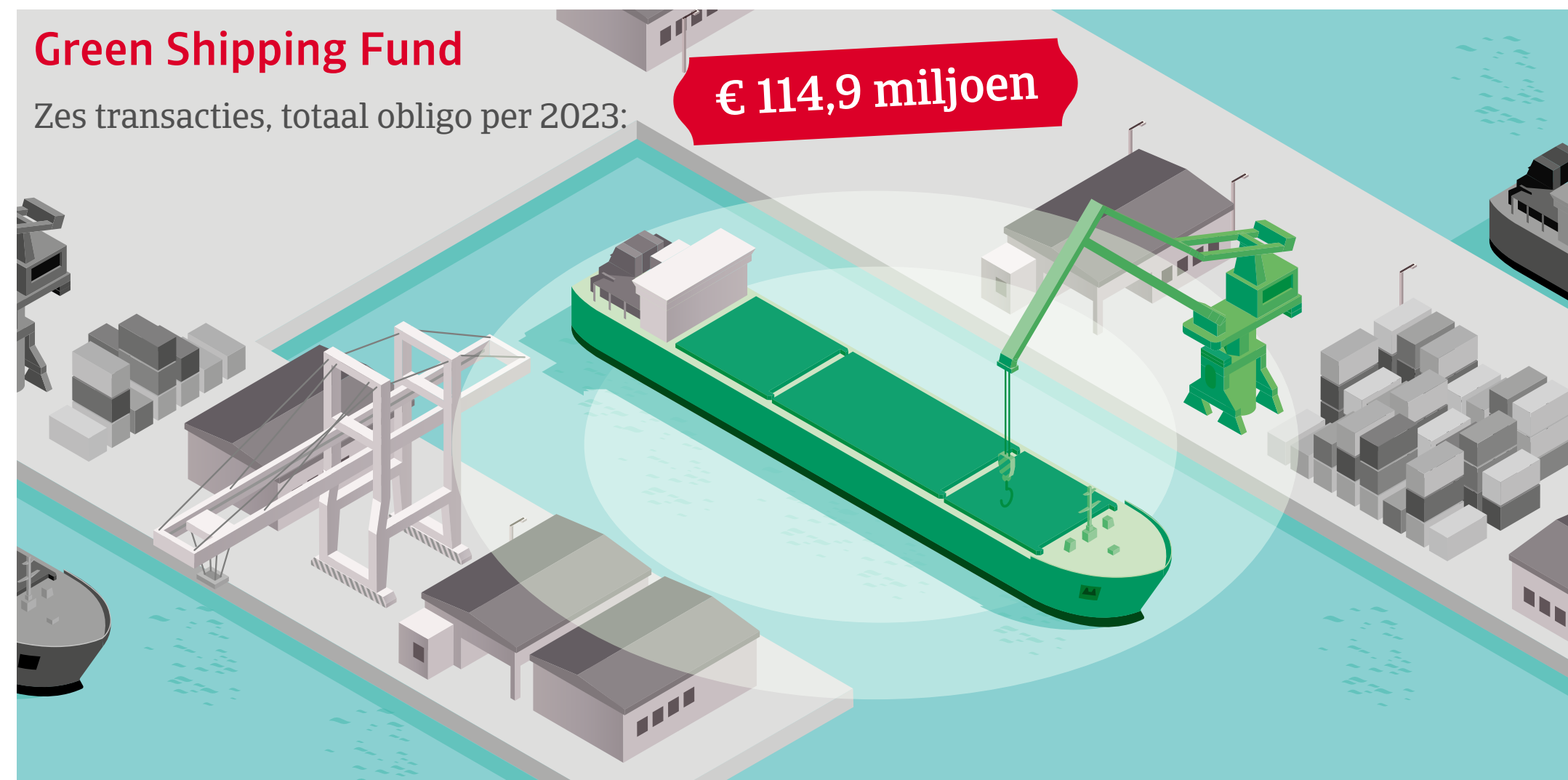
Naast het Groene Label hebben wij een methodiek voor fossiel ontwikkeld. Dit maakt het mogelijk om inzichtelijk te maken welk aandeel van de gehele verzekeringsportefeuille bestaat uit transacties die direct gelinkt zijn aan de fossiele waardeketen. Dit kan zijn het gebruik (downstream), de verwerking (midstream) en de winning (upstream) van fossiele brandstoffen. Per eind 2023 is het aandeel fossiel van onze portefeuille 19,6%, een daling ten opzichte van 2022.

Onze impact Klimaat

Green Shipping Fund

Zes transacties, totaal obligo per 2023:

€ 114,9 miljoen

In 2023 zijn er zeven polissen afgegeven, die fossiel gelabeld zijn met een totale waarde van €343,8 miljoen. Dit zijn één polis uit de overgangperiode, vijf polissen met een beroep op de vastgestelde uitzonderingen in lijn met 1,5 graad en één polis die buiten het COP-26 beleid valt (betreft een downstream transactie). Het aantal actieve fossiele polissen en dt's is significant afgenomen tot 91 op een totale ekv portefeuille van 777 actieve polissen en dt's.

Net zero verkenning

De Nederlandse staat heeft zich gecommitteerd broeikasgasemissies te reduceren tot net zero in 2050. In 2022 is de verkenning van een eventuele net zero-klimaatstrategie voor de ekv in gang gezet. Deze verkenning richt zich

op de effecten en uitvoeringsaspecten van het streven naar een klimaatneutrale ekv-portefeuille. Belangrijke onderdelen hiervan zijn het bijhouden van de CO₂-voetafdruk van de portefeuille en het stellen van (interim) doelen voor net zero 2050.

Het afgelopen jaar hebben wij een methode ontwikkeld om de CO₂-voetafdruk van de ekv-portefeuille te meten. Momenteel inventariseren wij welke data er beschikbaar zijn om deze methode toe te passen voor een nulmeting van de portefeuille. Daarnaast brengen wij verschillende opties in kaart voor doelstellingen op sector- en portefeuilleniveau op basis van uitvoerbaarheid en haalbaarheid. Deze verkenning zit nog in de vroege fase en zal in de toekomst verder worden toegelicht.

Brede welvaart

Door ondersteuning van exporteurs en banken en het financierbaar maken van transacties dragen we bij aan bredere ontwikkelingsdoelen hier en elders.

Welvaart

Door het ondersteunen van exporteurs en banken en het financierbaar maken van transacties door verzekeringsproducten, stimuleren wij productie, kennis en technologische ontwikkeling in Nederland. Wij dragen hiermee bij aan een verbeterde positionering van Nederland als handelsland en aan het bbp en de werkgelegenheid in Nederland. Dit wordt in kaart gebracht met berekeningen van het CBS, waaruit blijkt dat in de periode 2015 t/m 2022 in totaal ongeveer €13,7 miljard aan toegevoegde waarde

met de ekv-gedekte transacties is gegenereerd, gemiddeld 0,14% van het Nederlandse bbp. Met deze transacties hangen in termen van werkgelegenheid 60.500 arbeidsjaren samen, gemiddeld 0,16% van de werkgelegenheid in Nederland.

Nederlandse export heeft ook een positieve impact op de welvaart in het buitenland. Door exportfinanciering te faciliteren draagt de ekv bij aan toegang tot kwalitatief hoogwaardige goederen, diensten, kennis en technologische innovaties voor economische ontwikkeling in de ontvangende landen. Bovendien zorgen veel projecten waar de ekv aan bijdraagt voor lokale werkgelegenheid.

Duurzame ontwikkelingsdoelen

De UN Sustainable Development Goals (SDG's) bestaan uit zeventien doelstellingen, die samen de mondiale duurzame

ontwikkelingsagenda voor 2030 belichamen. Sinds 2019 rapporteren wij de potentiële positieve en negatieve bijdragen aan de verschillende SDG's in ontvangende landen voor alle verzekerde transacties (ekv, DGGF en DTIF).

Potentiële positieve impact

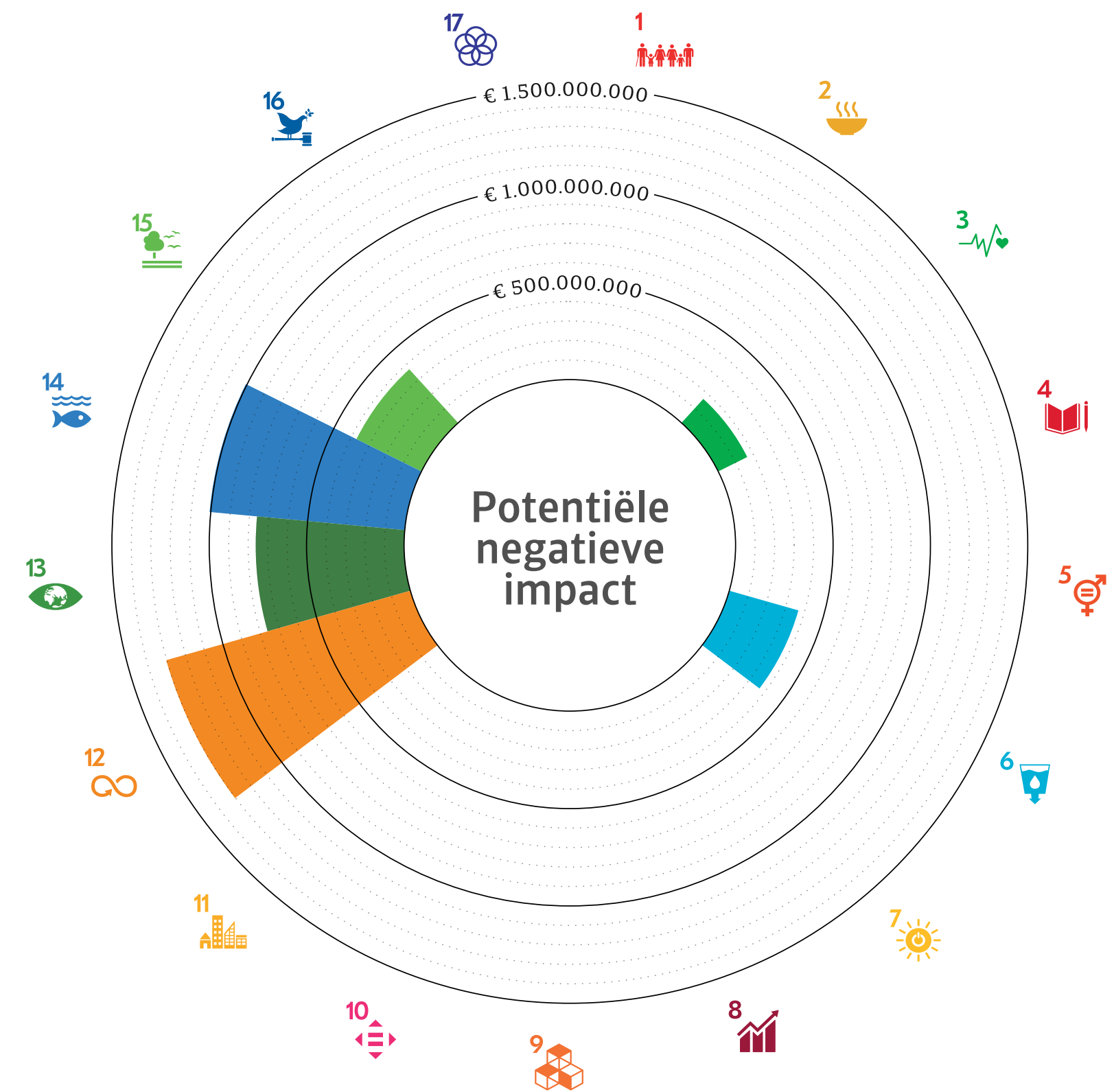
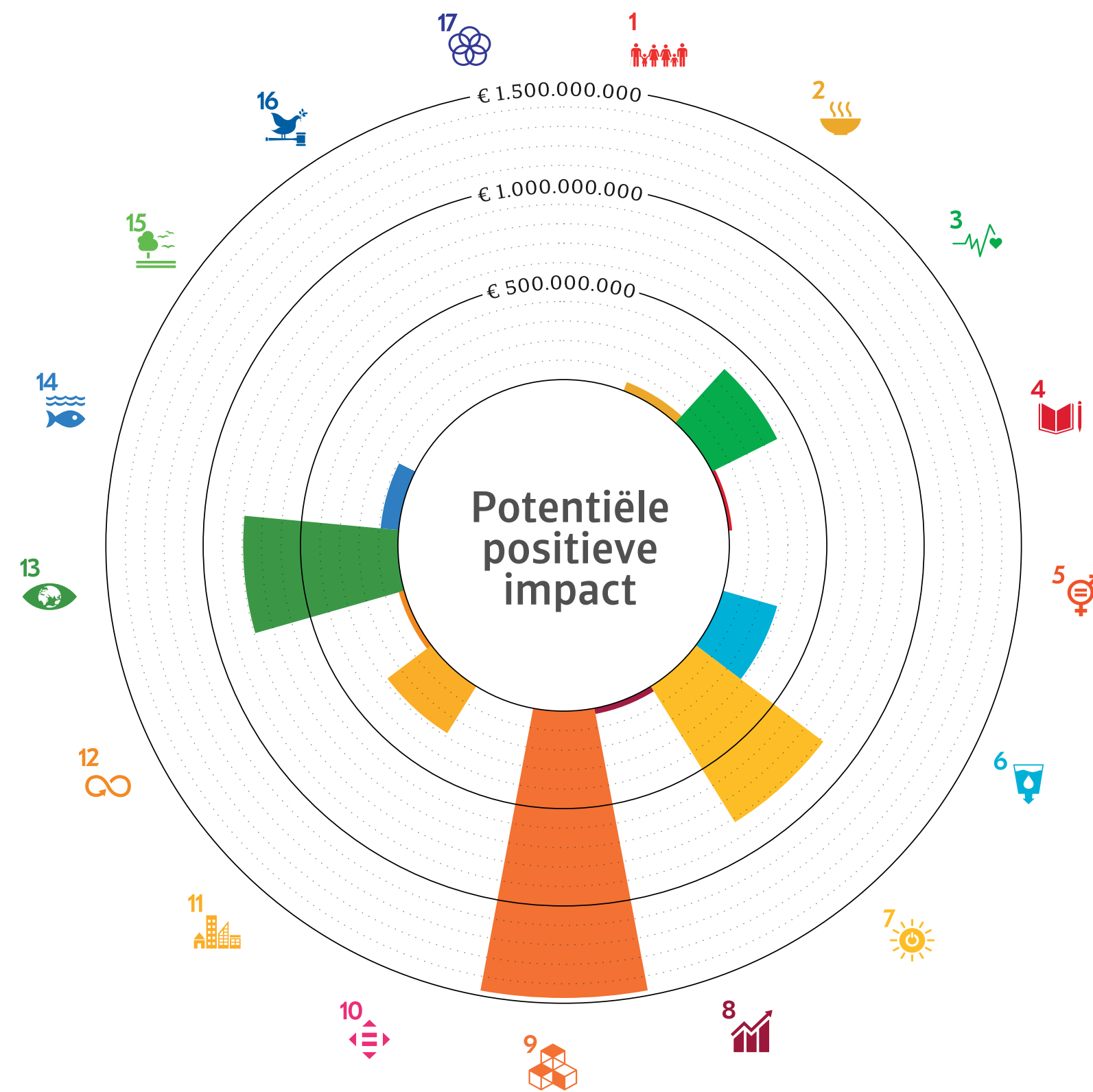
De verzekerde transacties in 2023 leveren de grootste potentiële bijdrage aan SDG-9 (Industry, Innovation and Infrastructure), met name door activiteiten van Nederlandse exporteurs in de 'machines en elektronica' en 'aannemerij en constructie' sectoren. Ook aan SDG-7 (Affordable and Clean Energy) en SDG-13 (Climate Action) wordt een relatief grote bijdrage verwacht, die hoger is dan de voorgaande jaren. Dit kan verklaard worden door de toename in groene transacties met duurzame (energie) oplossingen. Verder is er een potentiële positieve bijdrage geleverd aan SDG-3 (Good Health and

Well-being), SDG-6 (Clean Water and Sanitation) en SDG-11 (Sustainable Cities and Communities).

Potentiële negatieve impact

Verzekerde transacties leveren, zoals gebruikelijk, de hoogste potentiële negatieve bijdrage aan SDG-12 (Responsible Consumption and Production), SDG-13 (Climate Action) en SDG-14 (Life on Land). Dit is te verklaren door het karakter van belangrijke sectoren in de portfolio zoals de agrarische sector, energiesector en constructiesector. De toegepaste methodiek identificeert namelijk inherente potentiële negatieve impacts tussen deze sectoren en de genoemde SDGs. Verder hebben de transacties uit 2023 een potentiële negatieve bijdrage geleverd aan SDG-3 (Good Health and Well-being), SDG-6 (Clean Water and Sanitation) en SDG-15 (Life on Land).

SDG's

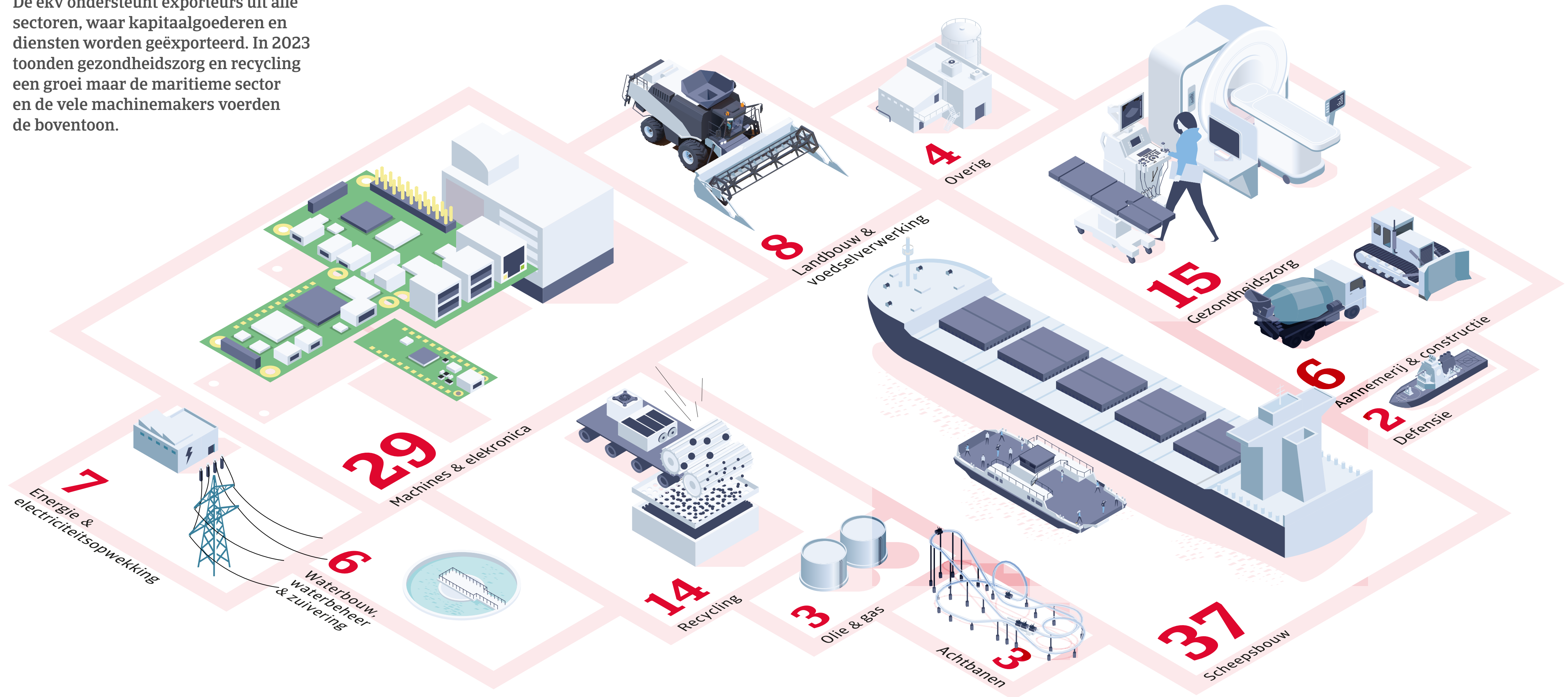

Legenda Sustainable Development Goals (SDG's)

1 Geen armoede	2 Geen honger	3 Goede gezondheid en welzijn	4 Kwaliteitsonderwijs	5 Gendergelijkheid	6 Schoon water en sanitair	7 Betaalbare en duurzame energie	8 Eerlijk werk en economische groei	9 Industrie, innovatie en infrastructuur
10 Ongelijkheid verminderen	11 Duurzame steden en gemeenschappen	12 Verantwoorde consumptie en productie	13 Klimaatactie	14 Leven in het water	15 Leven op het land	16 Vrede, justitie en sterke publieke diensten	17 Partnerschap om doelstellingen te bereiken	

Sectoren

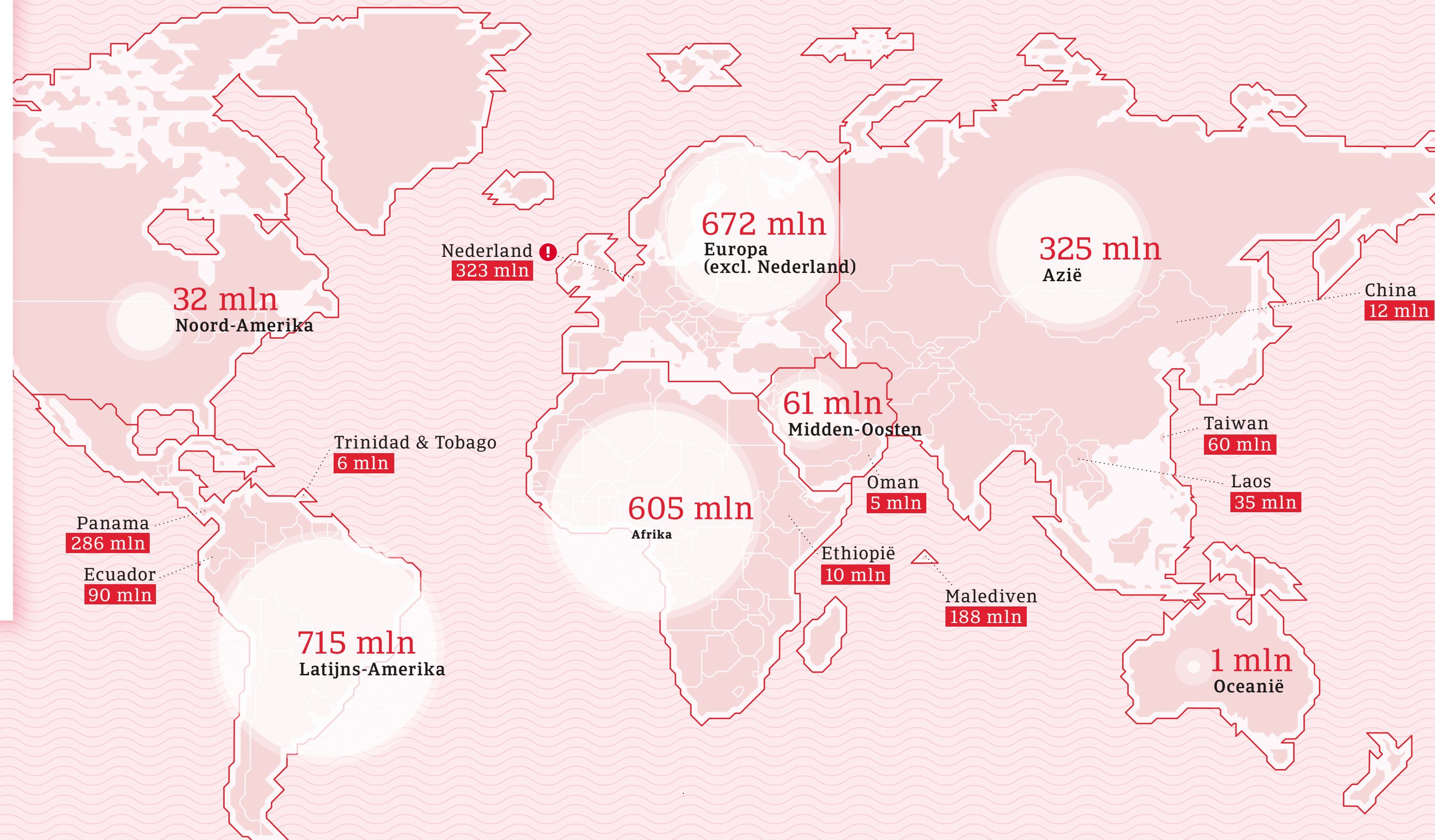
De ekv ondersteunt exporteurs uit alle sectoren, waar kapitaalgoederen en diensten worden geëxporteerd. In 2023 toonden gezondheidszorg en recycling een groei maar de maritieme sector en de vele machinemakers voerden de boventoon.

Regio's & landen

Onze dekking maakt het meeste verschil bij export naar landen met risico's die moeilijk zijn in te schatten, zowel politiek als commercieel. Traditioneel gezien ondersteunen wij daarom veel handel tussen Nederland en opkomende markten.

In 2023 was Latijns-Amerika het continent met het hoogste volume transacties met een totaal van €715 miljoen. Top landen in deze regio waren Brazilië, Panama en Ecuador. Afrika toont een constant hoog volume met €605 miljoen aan verzekerde export. Hier waren Ivoorkust, Djibouti en Tsjaad de landen met de hoogste volumes. Handel binnen Europa blijft aanwezig. Hier zorgen een aantal grote transacties naar België en Noorwegen voor een relatief hoog volume.

Top 20 landen:

- 1 België € 408 miljoen
- 2 Ivoorkust € 374 miljoen
- 3 Nederland € 323 miljoen
- 4 Brazilië € 318 miljoen
- 5 Panama € 286 miljoen
- 6 Noorwegen € 210 miljoen
- 7 Djibouti € 137 miljoen
- 8 Malediven € 188 miljoen
- 9 Ecuador € 90 miljoen
- 10 Taiwan € 60 miljoen
- 11 Tsjaad € 58 miljoen
- 12 Verenigde Arabische Emiraten € 50 miljoen
- 13 Laos € 35 miljoen
- 14 Verenigde Staten € 32 miljoen
- 15 India € 30 miljoen
- 16 Duitsland € 17 miljoen
- 17 China € 12 miljoen
- 18 Zweden € 12 miljoen
- 19 Ethiopië € 10 miljoen
- 20 Mauritius € 9 miljoen

i Het hoge volume voor afgegeven polissen op Nederland is te verklaren door de hoeveelheid Nederlandse partijen als verzekerde in het geval van bijvoorbeeld liquiditeitsverruimende instrumenten en de groendekking.

Portefeuille & mkb

In 2023 ontvingen we in totaal 277 aanvragen voor de verschillende regelingen (ekv, DGGF en DTIF). Hoewel het aantal aanvragen lager was dan in 2022, hebben we toch ongeveer evenveel polissen uitgereikt. In 2023 werden 135 polissen verstrekt onder de ekv, 17 onder DGGF en één onder DTIF, wat neerkomt op een totaal van 152 polissen.

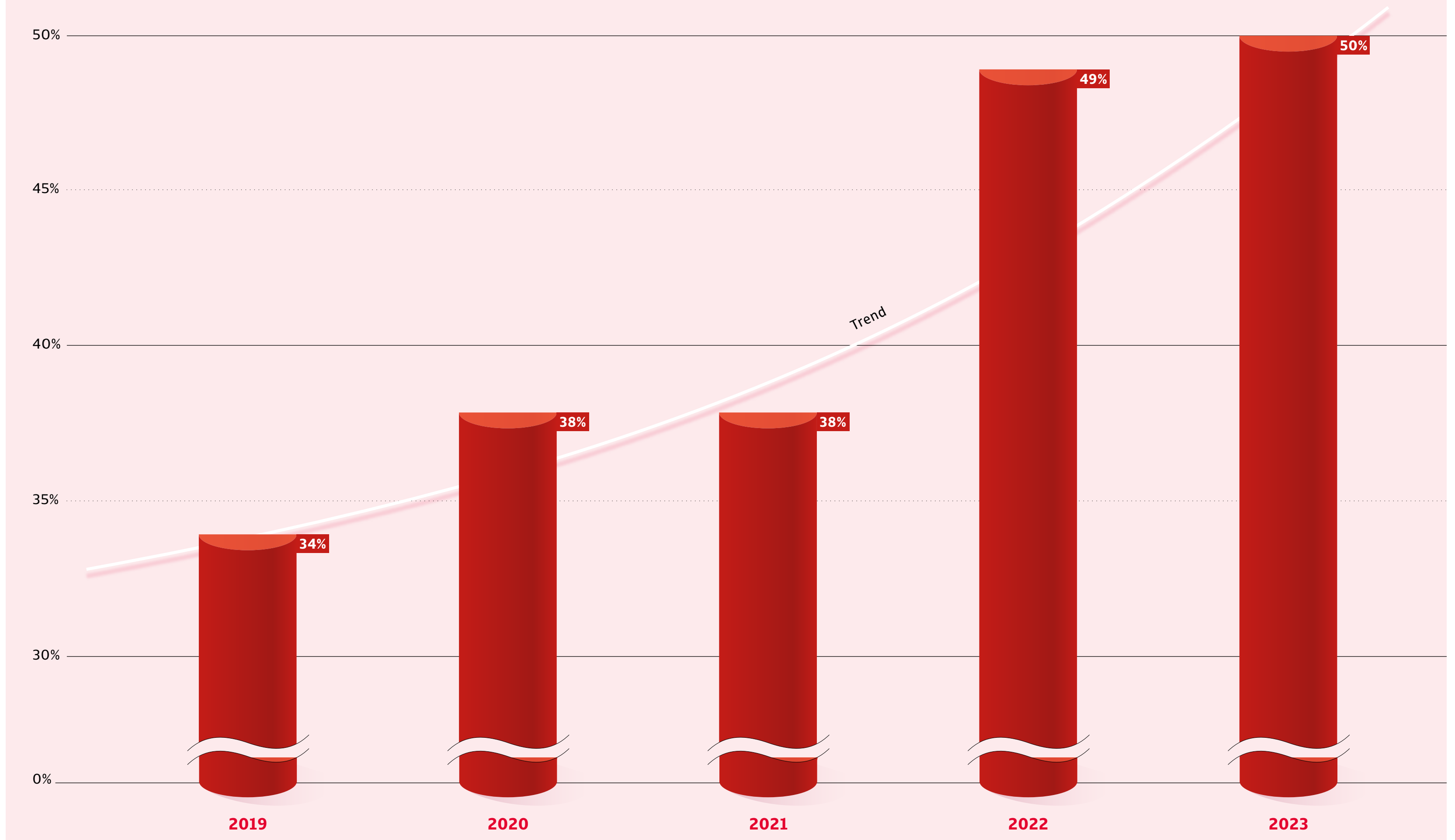
Voor de overheidsfaciliteiten (ekv, DGGF, DTIF en RIV) tezamen bedroeg het obligo (aangepast voor reeds vervallen bedragen en na correctie van het herv verzekerd obligo) onder lopende polissen en dekkingstoezeggingen per ultimo 2023 €17,9 miljard. Het totale obligo onder dekkingstoezeggingen bedroeg eind 2023 €5,5 miljard. Daarnaast stond er eind 2023 €661,2 miljoen uit aan dekkingsadviezen.

De premie-inkomsten bedroegen €76 miljoen voor de ekv en €7,8 miljoen voor DGGF en DTIF. Het totale volume aan uitgereikte polissen in 2023 (€2,4 miljard) was ongeveer de helft van dat in 2022. Deze afname hangt vooral samen met een kleiner aantal relatief grote transacties. Daar staat de groeiende trend in transacties met het midden- en kleinbedrijf (mkb) tegenover.

Groei in het mkb-segment

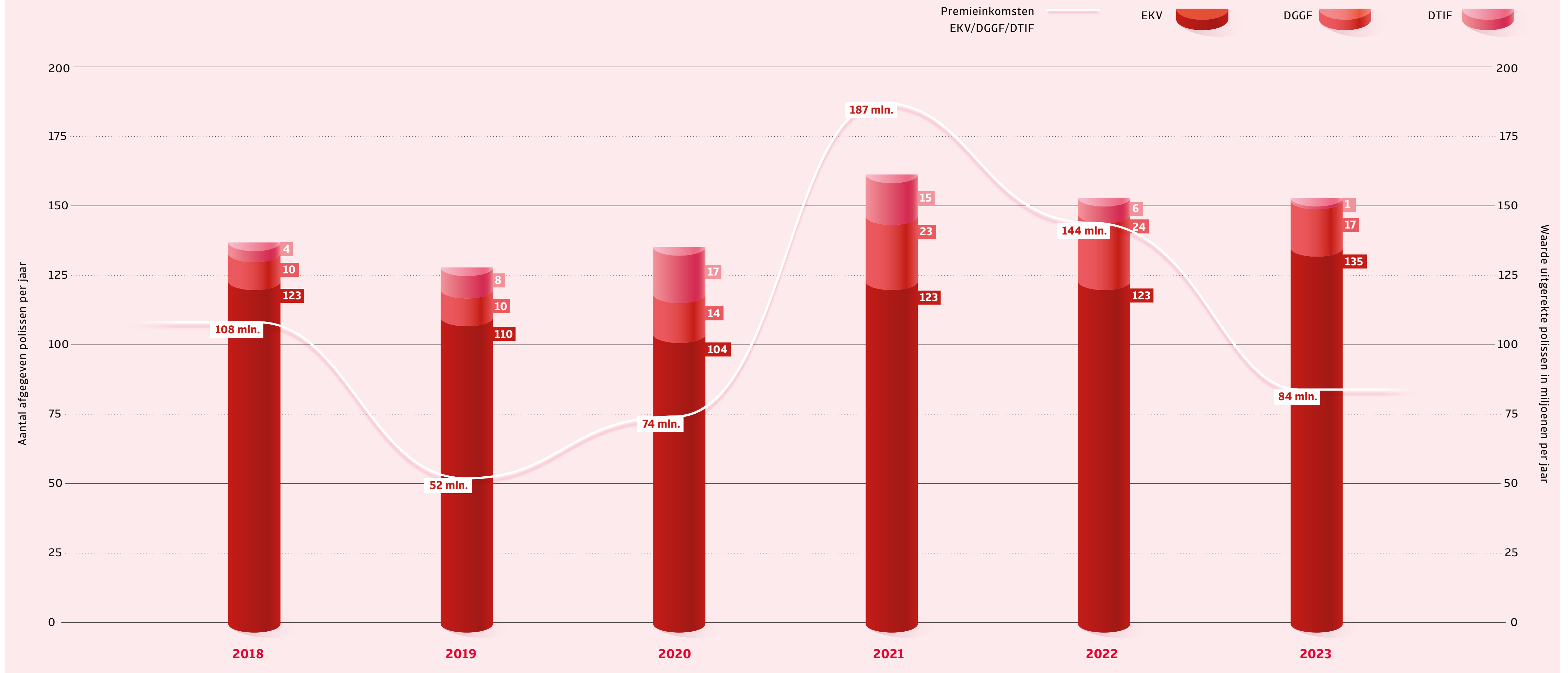
Transacties tussen €100.000 en €5 miljoen zijn in Nederland door regelgeving en bancaire uitdagingen moeilijk te financieren. Met onze aangepaste producten en targets maken wij financiering van mkb-exporteurs mogelijk. Daarmee dragen we bij aan het dichten van het mkb-financieringsgat. Sinds 2022 is het percentage mkb-transacties sterk gestegen. In 2023 is dit percentage erg hoog gebleven, waarbij maar liefst 77 van de 153 transacties met het mkb werden uitgevoerd. Dit komt neer op 50% van de uitgereikte polissen. Deze stijgende trend is in de volgende grafiek te zien.

Meer midden- en kleinbedrijf (mkb)

Polissen & premies

Ontwikkeling aantal afgegeven polissen en premieinkomsten

Schade

In 2023 vallen de stijgende betalingsproblemen bij overheden op. Dit is opvallend in vergelijking met andere jaren met vooral commerciële schades, dus bedrijven die niet aan hun betalingsverplichtingen konden voldoen. Van de €119 miljoen aan schadevergoeding die vorig jaar is uitgekeerd, heeft meer dan de helft – ruim €66 miljoen – betrekking op overheden.

Het gaat hier om onder meer Sri Lanka, Saoedi-Arabië en Zambia. Deze landen konden in de voorbije jaren niet langer voldoen aan hun betalingsverplichtingen op buitenlandse schulden. Na uitkering onder onze kredietverzekering verkrijgt de Nederlandse staat de vorderingen op deze landen, waarmee het zogenaamde 'government to government'-schulden worden.

Het uitbreken van de oorlog in Oekraïne en de als gevolg daarvan opgelegde sancties aan Rusland en Wit-Rusland hebben geleid tot schade-uitkeringen onder twee polissen. Onder één polis op Rusland is €9,2 miljoen uitgekeerd als gevolg van het niet kunnen leveren en onder één polis op Oekraïne is €400.000 uitgekeerd. Het totaal aan schade en incassokosten in 2023 bedraagt €119,3 miljoen en is ten opzichte van 2022 met €50,0 miljoen toegenomen. Er is enkel onder de ekv uitgekeerd. Onder GGP en onder de investeringen heeft in 2023 geen uitkering plaatsgevonden.

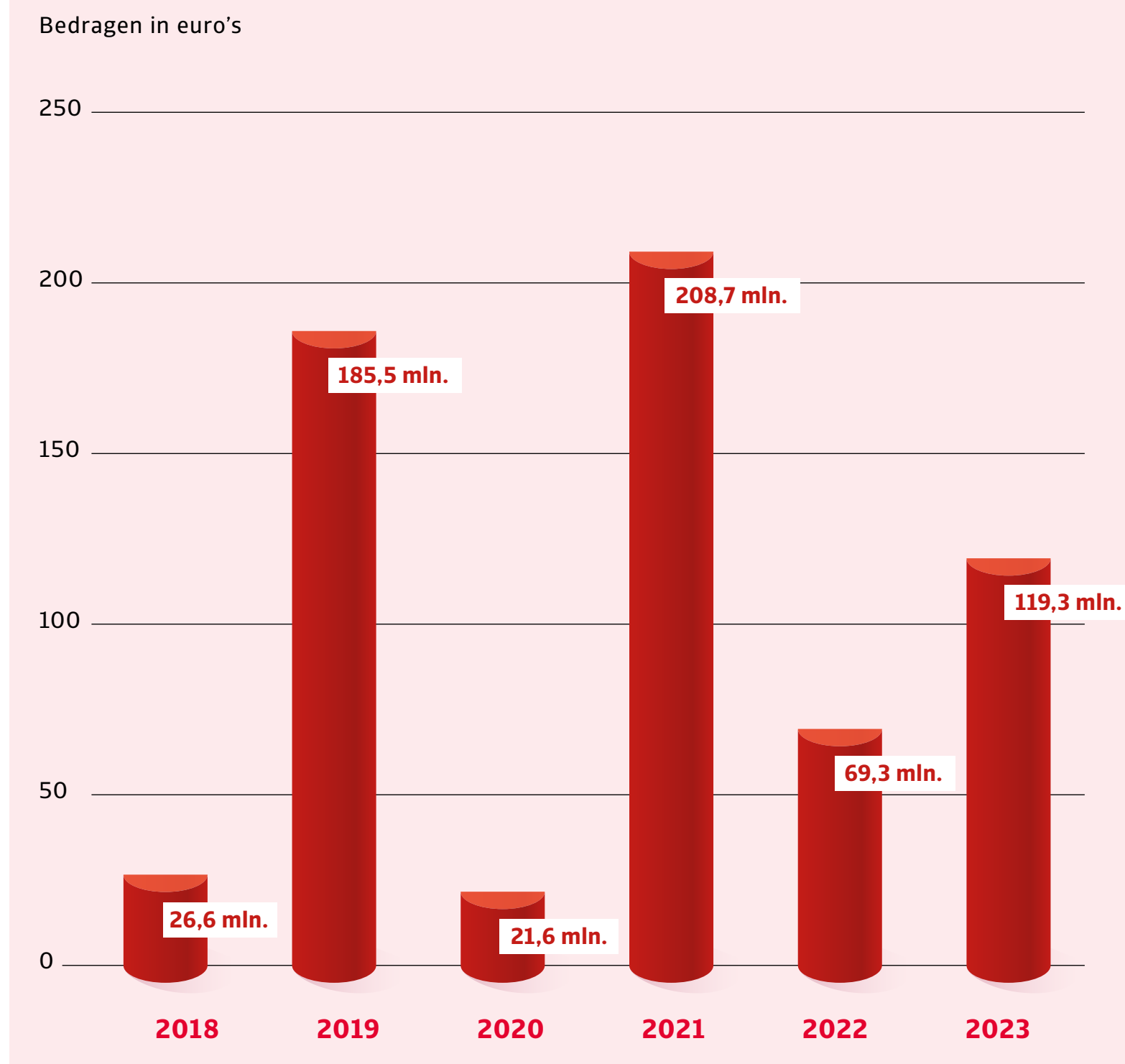
Investeringsverzekering

Eind 2023 bedroeg het obligo aan investeringsgaranties circa €31 miljoen. Dit is gelijk aan het obligo eind 2022, die beide uit drie polissen bestond. De stand van obligolanden voor de investeringsverzekering was aan het eind van 2023: Tunesië: €15,6 miljoen, Maleisië €13,8 miljoen, Oeganda €1,4 miljoen.

Provenu's & vorderingen

De totaal ontvangen provenu's (incasso na schadevergoeding) bedroegen €60,2 miljoen in 2023, waarvan €48,8 miljoen is

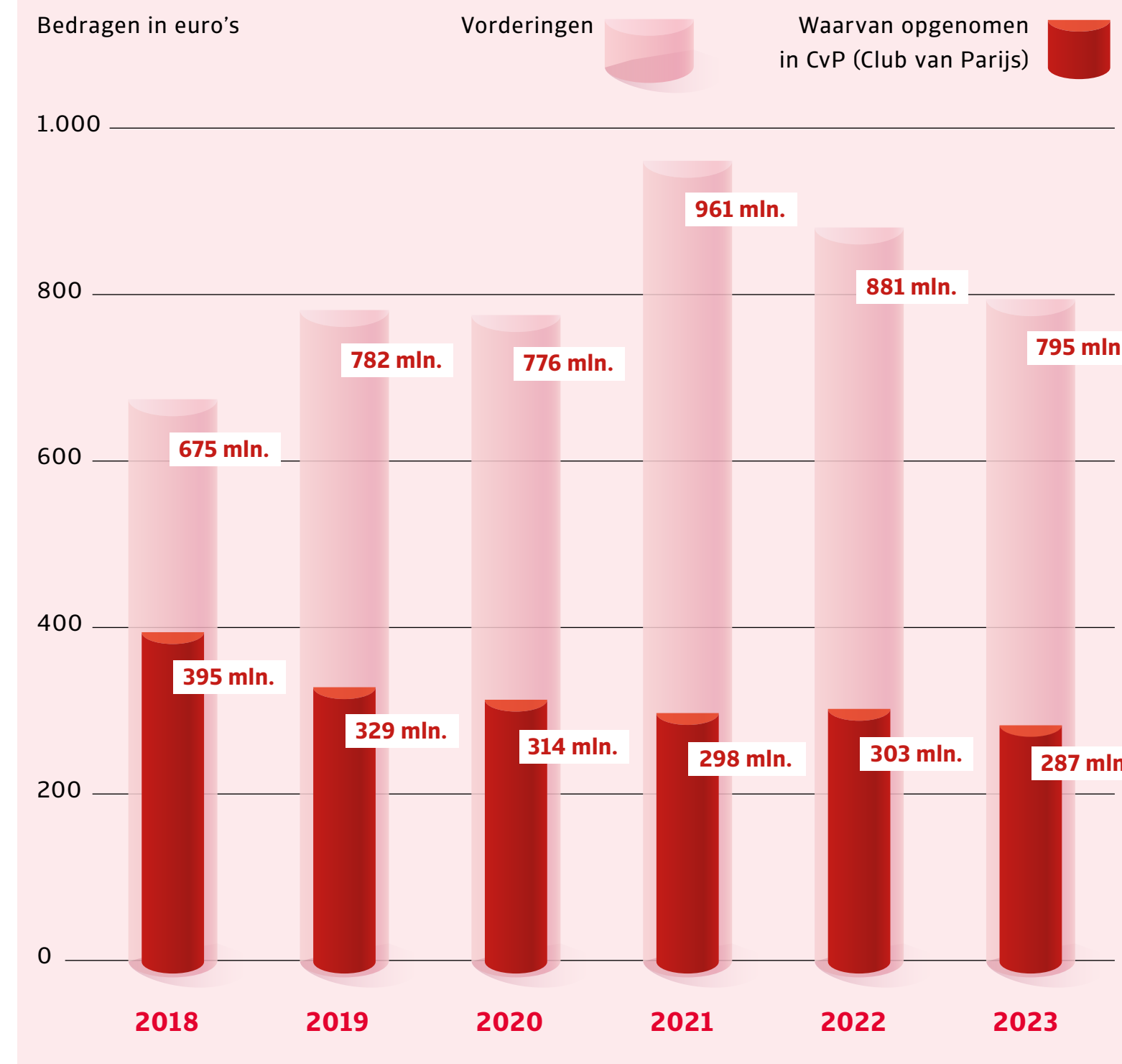
Uitgekeerde schadevergoedingen

ontvangen uit hoofde van schuldenregelingen via de Club van Parijs (CvP). De meeste provenu's zijn afkomstig uit Argentinië (CvP), Mexico, Servië (CvP), Irak (CvP) en Pakistan (CvP). Onder de koersrisicoverzekering zijn in 2023 geen koerswinsten gerealiseerd. Verder is er in 2023 voor €22,1 miljoen aan betalingen verwerkt onder de leningenportefeuille van de

Onze cijfers Schade

Vorderingen

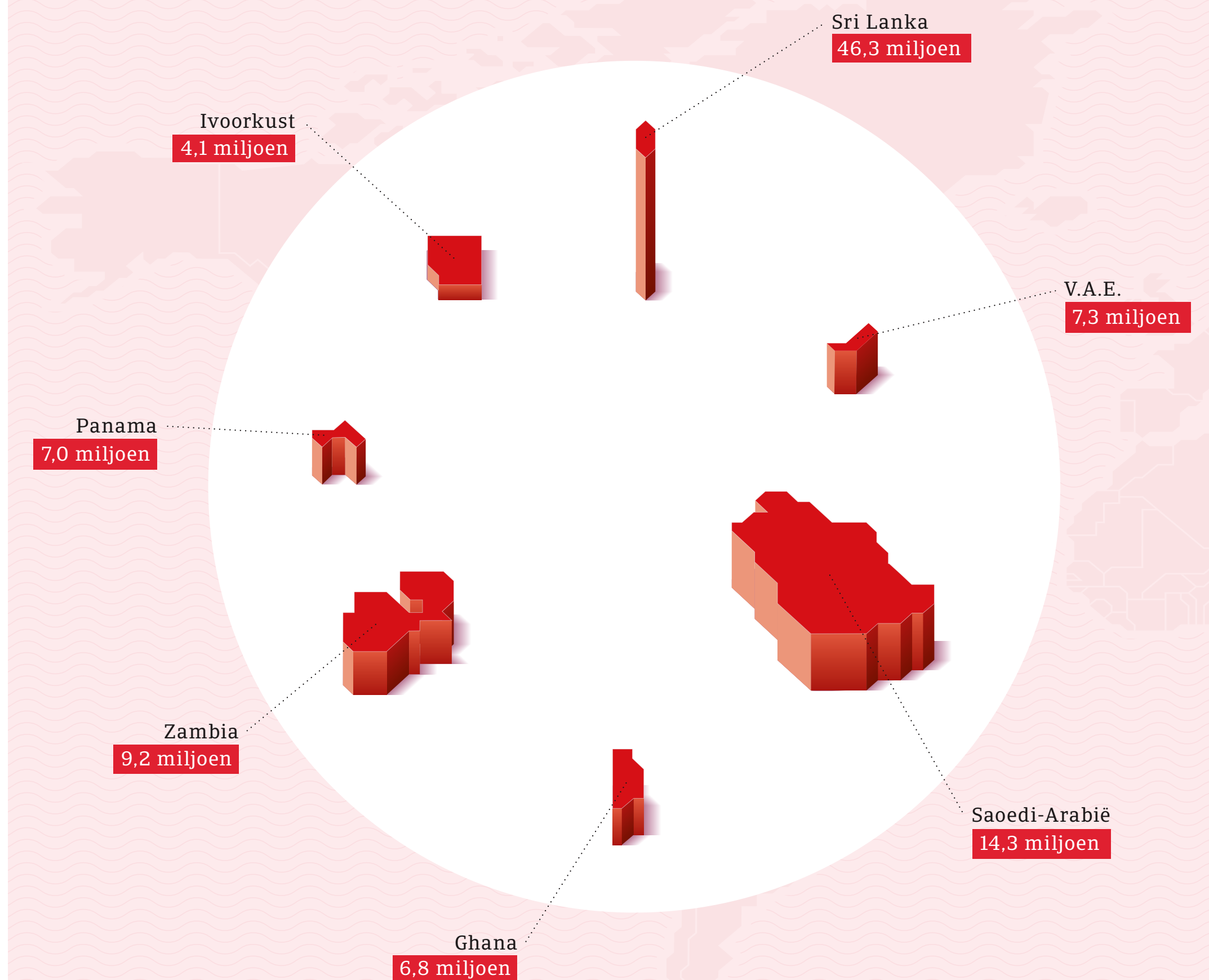

Nederlandse Investeringsbank voor Ontwikkelingslanden NV (NIO), waar wij het beheer voor voeren. Per eind 2023 is de omvang van de NIO-portefeuille €188,6 miljoen. Het totaal aan vorderingen die wij namens de staat hebben op debiteuren en debiteurenlanden nadat aan verzekerden schade is vergoed bedraagt in 2023 in totaal €795 miljoen. Dat is minder dan het

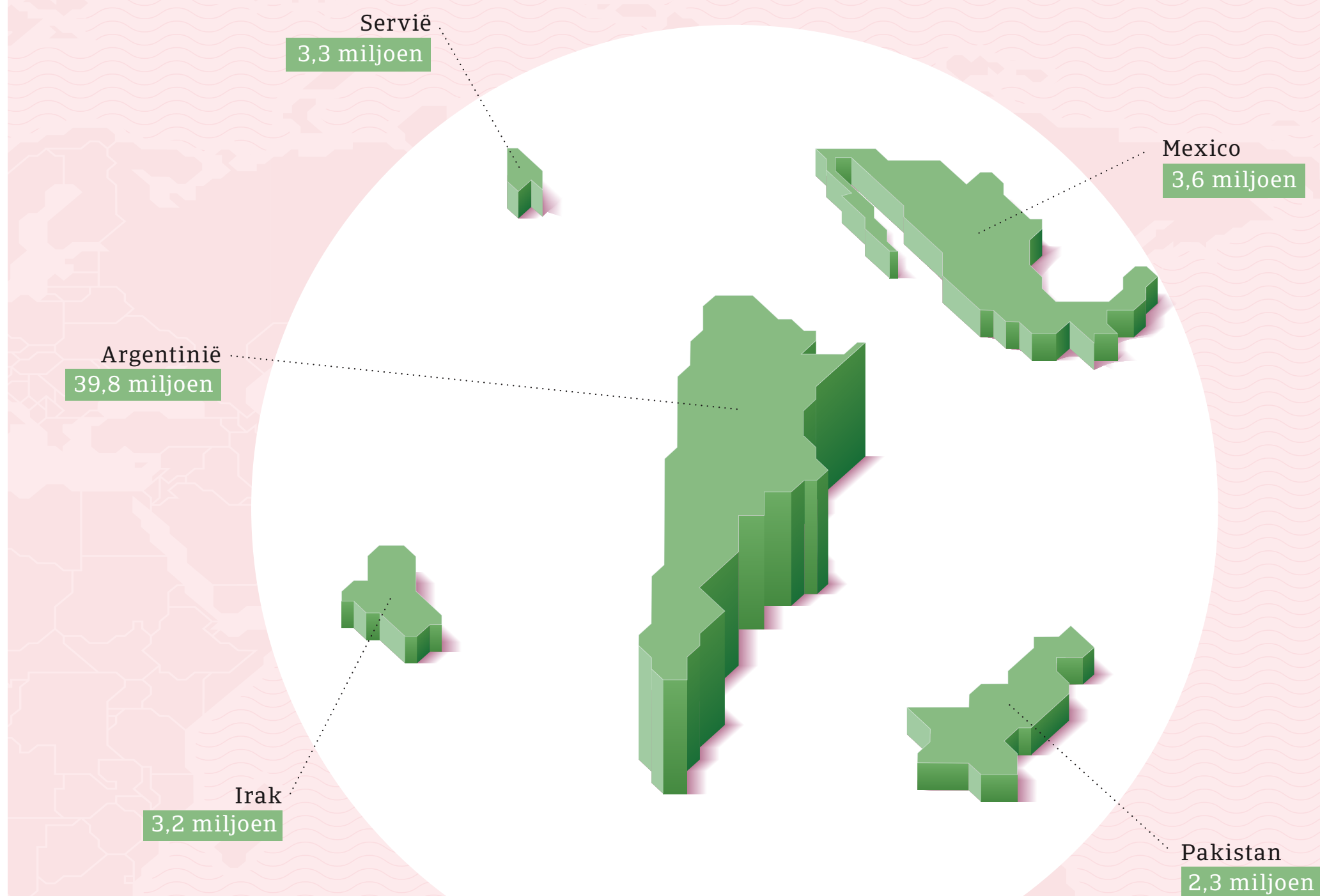
jaar ervoor, ook omdat er een substantieel bedrag van €170 miljoen buiten invordering is gesteld. Van de genoemde €795 miljoen is €287 miljoen opgenomen in de Club van Parijs schuldenregelingen. Eind 2022 bedroegen de vorderingen €881 miljoen, waarvan €303 miljoen was opgenomen in Club van Parijs-regelingen.

Schade en provenu's per land

Schade per land (selectie)

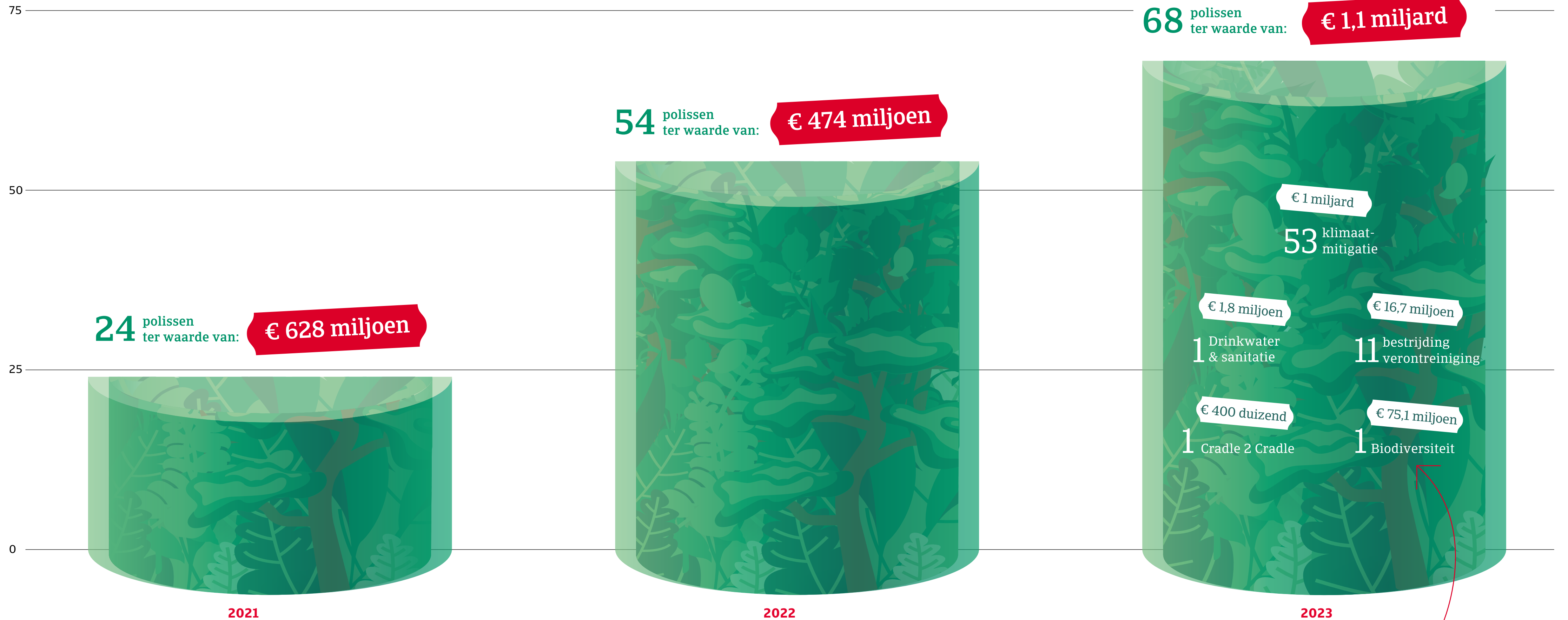

Provenu's per land (selectie)

Meer doen voor groen

Aantal polissen en volumes

Groene polissen uitgesplitst naar klimaat en milieudoelstelling

Cases: Top exporteurs in 2023

Damen, twintig schepen
naar acht landen

Gemiddeld
€ 28,6 miljoen

Bollegraaf Recycling Machinery,
Twaalf afvalscheidings-
installaties naar drie landen

Gemiddeld
€ 800.000

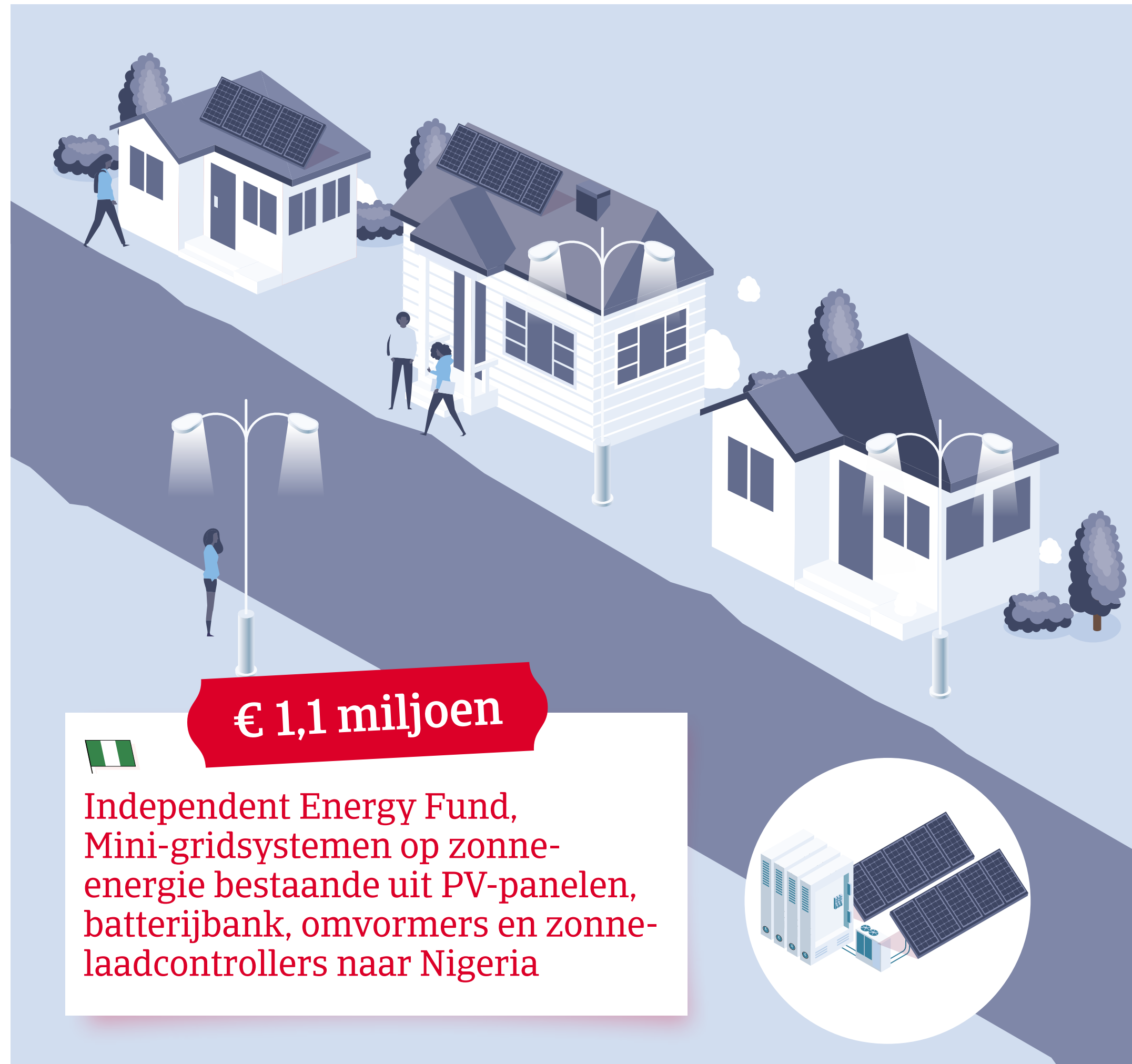

Philips Medical Systems,
Negen transacties met medische
apparatuur naar acht landen

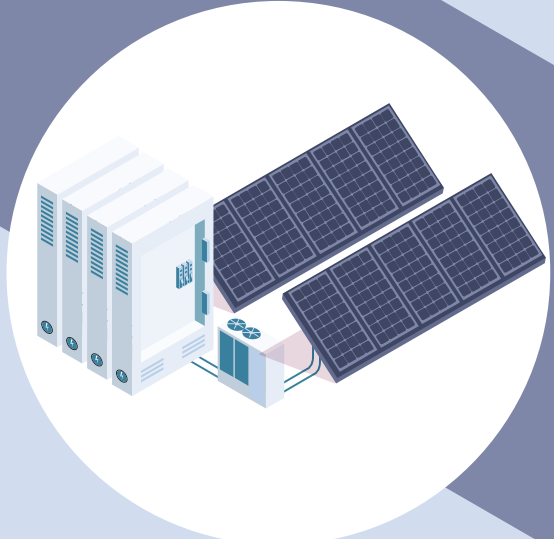
Gemiddeld
€ 1,6 miljoen

Cases: DGGF

€ 1,1 miljoen

 Independent Energy Fund, Mini-gridsystemen op zonne-energie bestaande uit PV-panelen, batterijbank, omvormers en zonnelaadcontrollers naar Nigeria

€ 400.000

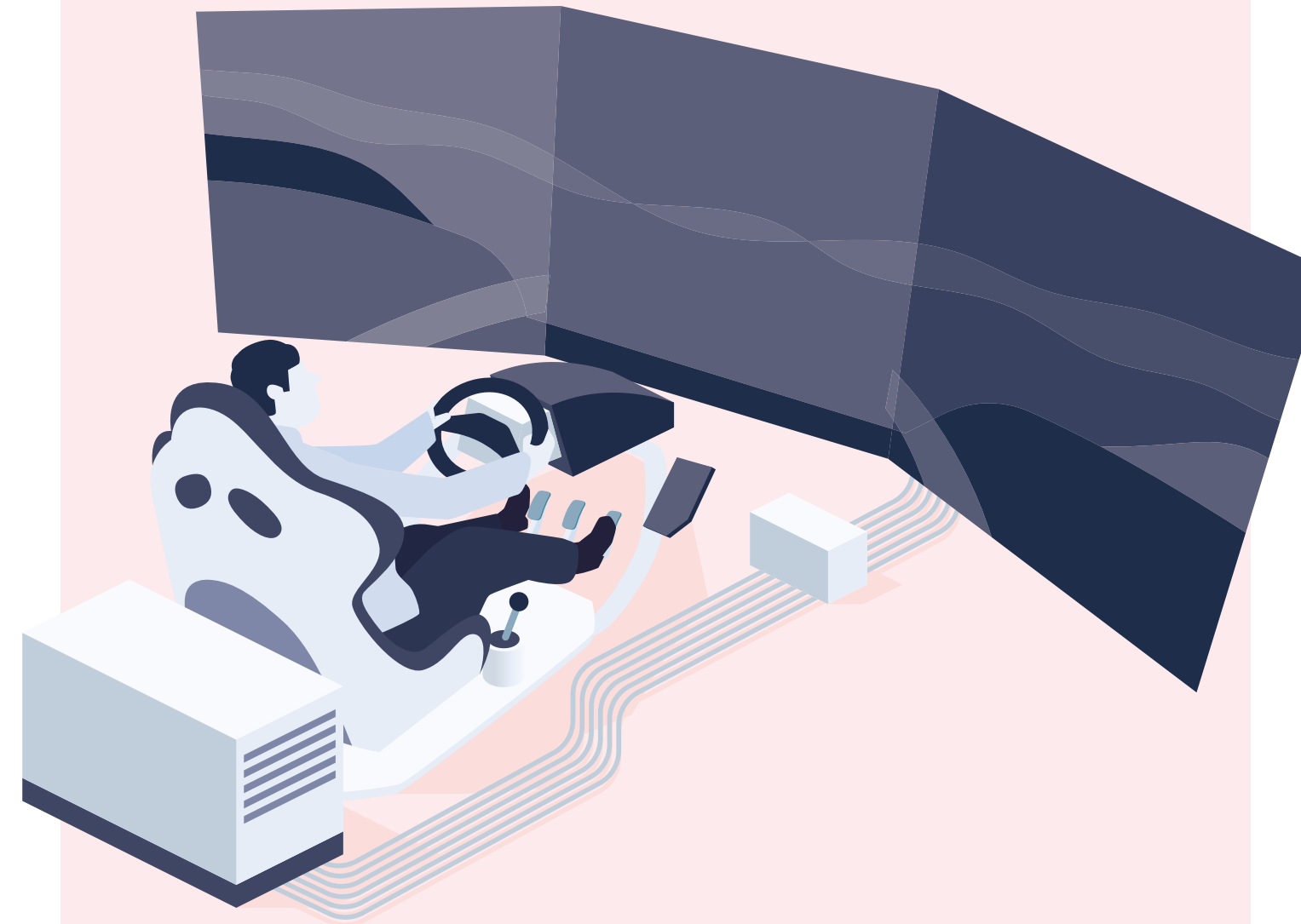
 Go & Grow Farm Solutions, Agrarische machines voor grondbewerking, bemesting, zaaien en oogsten naar Zambia en Zimbabwe

Cases: Ekv

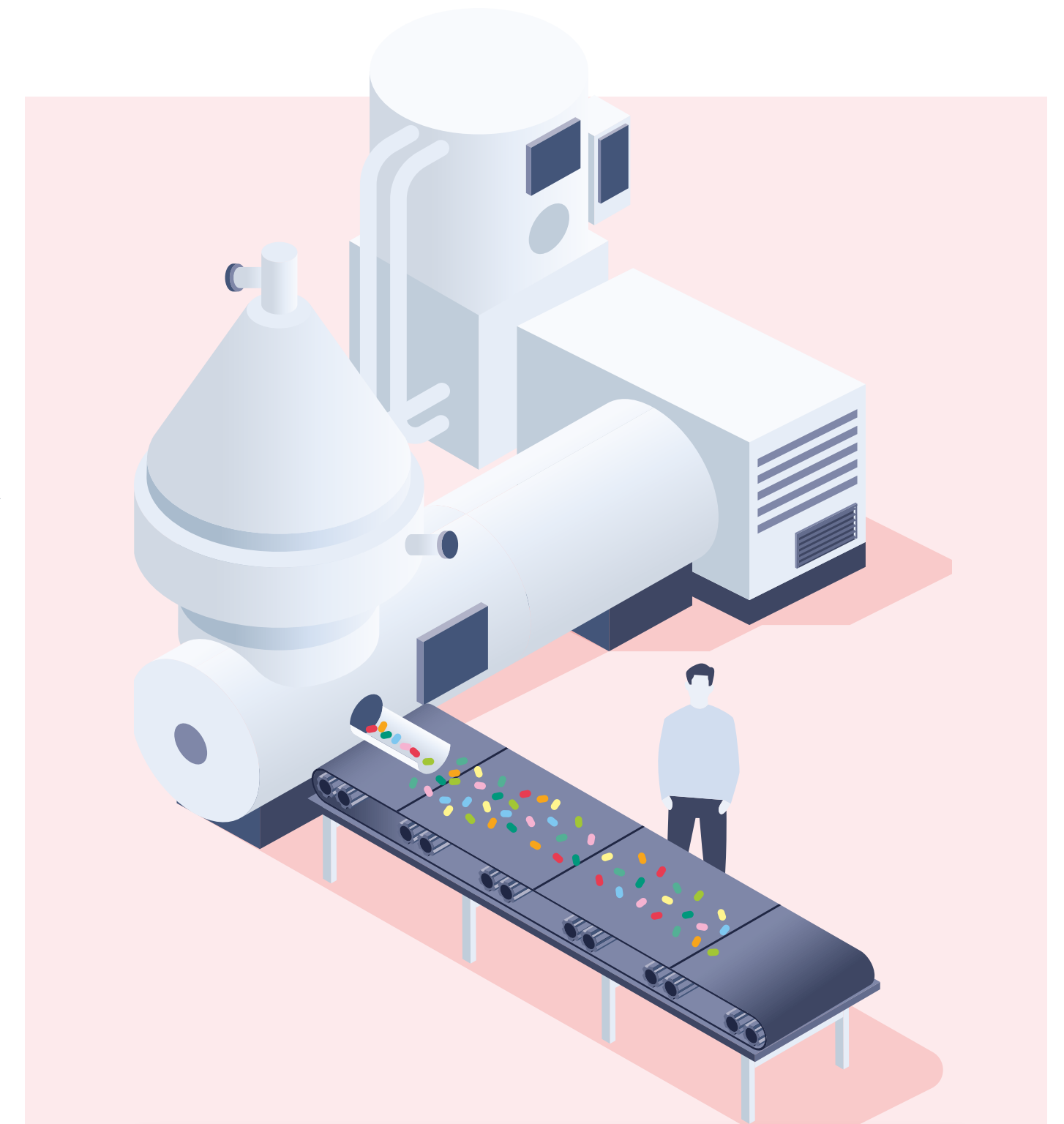
TNA NL Manufacturing,
Verwerkings- en verpakking-
lijn voor chips naar Oman

€ 4,5 miljoen

Cruden, Rijsimulator met een
led-muur naar Duitsland

€ 400.000

Tanis Confectionery,
Installatie voor de productie
van jellybeans naar Chili

€ 1,1 miljoen

Connect with us on social media

@Atradius Dutch State Business AtradiusDSB

David Ricardostraat 1,
1066 JS Amsterdam
Postbus 8982,
1006 JD Amsterdam
Nederland
Tel. 020 553 26 93

www.atradiusdutchstatebusiness.nl
info.dsb@atradius.nl